

Tã îgĩ-îgĩ 'bãsurú İbürũ kã drı İbürũ

Tã 'ê'á zĩlã nĩlĩ sısı rı

Wãrãgã nô îgĩ krıstõ 'bã gólĩyĩ õjılã Yúdã yı kã 'bãsurú ãzã 'bã yı drı rĩ'á zĩlã İbürũ rı 'bã yı drı. Gõ'dá krıstõ 'bã ãzã 'bã yı gólĩyĩ lãfálẽ gõ ãyĩ trá vólẽ kpá tã lã'bí ãyıkã sısı ãkũ rı kã 'ëlẽ. Wãrãgã nô îgĩ 'bã lâ kĩ, Yẽsũ ãã'dõ tótó ĩ'dĩ õjılã gólã â'dõ-â'dõ Ôvãrí kã â'dã 'bã ãmã drı ndrĩ ífı sĩ rı ĩ'dĩ, Ôvãrí lô'bã ngã ndrĩ Yẽsũ sĩ. Gõ'dá gólã rı ãyıkã zãã bãđĩ Ôvãrí rı mvã ró. Yẽsũ ãrĩ tã átã lâ Ôvãrí kã lãnõ gólã rı 'ẽ 'bã rı sĩ. ĩtĩ rı gõ'dã rı, gólã rĩ'á tã ãngũ 'bã yı drĩlĩ, gõ'dã kpã mãlãyıkã yı drĩlĩ ndrĩ, gõ'dã kpã Músã drĩlĩ. Ôjılã ndrĩ gólĩyĩ tã Yẽsũ kã lẽ 'bã rı, ópã gólĩyĩ trá tã õnjĩ 'ásĩ, ũrĩ 'ásĩ, gõ'dã kpã õdrã 'ásĩ. Yẽsũ ĩ'dĩ õjılã tã êdẽ 'bã ãmã lãfálẽ sĩ Ôvãrí bẽ, õzõ drĩ-'bã gólã drĩ-'bã ãzĩ drĩlĩ ndrĩ rı kãtĩ rı. Gólã rı gógó ífıfı lâ drã õzõ drĩ tĩ 'bã kãtĩ, tãlã Ôvãrí ããyẽ ró tã õnjĩ ãmãkã bẽ.

Wãrãgã nô îgĩ 'bã lâ lãnõ ãyĩ á'bıyã yı gólĩyĩ rĩ 'bã zãã tã lẽlẽ sĩ Ôvãrí 'á bũũũ õdrã gólĩyıkã rı tú rı tã lâ yı ĩ'dĩ kãpıtã 11 'á. Gõ'dã kãpıtã 12 'á rı, gólã â'dã õjılã İbürũ kã drı kĩ, gólĩyĩ õtrõ kpã tã 'dĩ ĩ'dĩ 'ëlẽ, gõ'dã rızó zãã tã lẽlẽ sĩ, gõ'dã lĩfı 'bãlẽ Yẽsũ drĩ, gõ'dã kpã rĩlĩ tĩtĩ ró lãnõ 'ásĩ ndrĩ.

Tā Ôvârí rî mvá Yésũ drí â'dózó ãmbã bê gãrã lậvũlị kôrô rî

¹ Âmâ rû-lê-ãzí yî, ặkủ rỏ nã 'bá yî sỉ rî, Ôvârí âtâ tã âmâ ặ'bíyá yî drí tã ặngũ 'bá íyíkâ rî 'bá yî sỉlị. Gólâ âtâ tã trá gólĩyî drí ítí ândâlâ dũũ lậtị dũũ ngĩngi ặzâ 'bá yî 'ásỉ.

² Gô'dá ndrô nỏ 'bá yî sỉ rî, gólâ â'dâ tã trá âmâ drí íyî mvá sỉ. Ítí rî, gólâ nỉ íyî mvá trá â'dólé ngá-tị ndrỉ lậpị rỏ. Mvá lâ sỉ, gólâ 'bã ngá-tị ndrỉ ặngỏ nỏ 'á nỏ 'bá yî nỉ.

³ Ôvârí rî mvá rỉ'á té ỗzỏ Ôvârí rî gógỏ kậtị âmâ drí Ôvârí rî â'dỏ nỉzỏ dỏdỏ. Ítí rî, Ôvârí rî mvá rỉ'á Ôvârí rî sũsũ â'dá'á âmâ drí ngbángbá. Úlị mvá 'dỉ kâ rỉ'á cú mbârâkã bê ngá-tị ndrỉ ặtỉlị gágá, tãlâ ngá ặngỏ nỏ kâ rỉ 'bá yî ỗrỉ rỏ tẩndỉ rỏ lỏsỉ Ôvârí kâ 'ếlé dỏdỏ. Ôvârí rî mvá drã trá, ặ'dỏ rỏ bê lậtị ỗjỉlã jỉzỏ tã ỗnỉ íyíkâ 'ásỉ rỉ nỉzỏ, tãlâ gólĩyî ặ'dỏ rỏ bê ngbángbá Ôvârí rỉ lỉfị drỉ 'á. 'Dỉ vỏsỉ rỉ, drỉlã rỉzỏ vũdrỉ vỏ drỉ-ặcê kâ 'álat, Ôvârí gólâ â'dỏ 'bá mbârâkã ặkỉ bê rỉ drỉ-ặgỏ drỉ lâ 'álat.

Tã ãmbã Ôvârí rî mvá kâ drí â'dózó gãrã ãmbã mặlặyíkã yỉ kậ drỉ sỉ rỉ

⁴ Ôvârí rỉ mvá drỉ rỉrỉ vũdrỉ Ôvârí lặgậtị ítí 'dỉ 'á rỉ, Ôvârí â'dâ tã trá kỉ, íyî mvá ặ'ậ ãmbá rỏ kôrô ãmbã mặlặyíkã íyíkâ rỉ 'bá yỉ kậ drỉ sỉ. Gô'dá ặrỏ Ôvârí yỉ lặfálé 'á íyỉ mvá bê rỉ rỉ'á lặnặlặnặ rỏ kôrô ặrỏ gólâkâ mặlặyíkã gólâkâ rỉ 'bá yỉ bê rỉ drỉ sỉ.

⁵ Nī ndrê drê, Ôvârí zî mālāyíkâ íyíkâ rî 'bá yî
 āzākā lâ kô ālô íyî mvá ró. Gõ'dá rî, gólâ âtâ tã
 trá Yésũ rî tãsí kî,
 "Nî rî'á ámâ mvá ĩ'dî. Āndrô nô, ôjílâ â'dô tã nî'á
 kî, mâ rî'á ânî átá 'î."*

Lôngó 2.7

Gõ'dá Ôvârí átá úlî nõ 'bá yî kô mālāyíkâ āzākā
 tãsí kî,
 "Mâ ĩ'dî átá lâ 'î, gõ'dá gólâ ĩ'dî ámâ mvá 'î."

2 Sāmōwélê 7.14

⁶ Ôvârí 'ê bê 'ě'á íyî mvá ālôwá 'dî âjólé āngó nõ
 'á rî, gólâ âtâ tã kî,
 "Dõvó mālāyíkâ ámákâ ndrî ĩnĵî gólâ."

Lôngó 97.7

⁷ Nõô 'bá yî rî'á úlî Ôvârí kâ ĩgílî trá mālāyíkâ
 íyíkâ rî 'bá yî tãsí rî yî ĩ'dî,
 "Ôvârí 'bã mālāyíkâ íyíkâ rî 'bá yî lôsî 'ě 'bá íyíkâ
 rî ró rî'á tã íyíkâ 'élé 'wãã'wã,
 ôzõ kăgũmăđ drî vĵĵî kpĵî kpĵî rî kâtî lôsî Ôvârí
 kâ 'ěrê 'á,
 gõ'dá kpá ôzõ lăşî lăndrâ drî â'dórê rî kâtî."

Lôngó 104.4

⁸ Gõ'dá ĩgĵî trá búkũ Ôvârí kâ 'á gólâ rî mvá rî
 tãsí kî,
 "Āwô Ôvârí, nî Ôvârí 'î. Kũmũ áníkâ â'dô rî'á
 zãã gbăđú ní drî āngó áníkâ nõ rüzó tã
 mbĵî 'ě'ě sî.

⁹ Gõ'dá nî rî'á cú tã mbĵîmbĵî rî 'bá yî lôvó bê ní
 'á, gõ'dá nî rî'á cú ĩtĵî tã ányâ ró rî 'bá yî
 lôvó lâ ākó ní 'á.

* **1:5** 1.5 Úlî nõ 'bá yî â'dâ tã trá kî, Ôvârí 'bã íyî mvá Yésũ trá
 rĵĵî Kúmú ángĵî ró āngó nõ drĵĵî ndrĵĵî.

Tālâ tâ 'dī tāsī rī, Ôvârí, Kúmú ánikâ ró rī, 'bã ní
 â'dólé äyĩkō bê ãmbá,
 tâlâ gólâ nĵī ní nĩ â'dólé ãmbã bê lâvũlí gãrã
 ãmbã ání äzĩ-äzĩ yí kâ rī drĵĩ sī.”*

Lôngó 45.6-7

¹⁰ Gõ'dá ïgĩ kpá trá búkũ Ôvârí kâ 'á gólâ rī mvá
 rī tāsī kī,

“Ôvârí, tâ ómvó ngá 'ásĩ rī, ní 'bã ãngó nõ nĩ.

Gõ'dá ání nyáányâ drí kpá 'bũũ 'bãzó.

¹¹⁻¹² Ngá 'dĩ 'bá yĩ â'dô rú izã'á ndélé ndrĩ ngbá,
 gõ'dá ní rī gógó â'dô rĩ'á zãã gbádú ãdũkũ
 ãkó.

Nĩ â'dô ngá-tĩ ãngó nõ kâ rī 'bá yĩ vũ'á volé õzõ
 õjilã drí ítã lírĩkũ átĩrĩ vũlí volé gõ'dá ngĩ
 lâ söző ĩ'dĩ rī kátĩ.

Gõ'dá ĩtĩ rī, ní rī gógó â'dô rĩ'á zãã rú ôjá ãkó
 ãlôwálã.”

Lôngó 102.25-27

¹³ Gõ'dá Ôvârí âtã tâ nõ kô mālãyĩkã äzãkã drí
 kī,

“Nĩ rī âmã gãrã drĵĩ 'á âmã drĵĩ-ágó drĵĩ,

gõ'dá má â'dô ání äjũ-'bã-ãzĩ yĩ 'bã'á ání pá
 zélé 'á.”

Lôngó 110.1

Gõ'dá gólâ âtã tâ rī 'dĩ 'bá yĩ trá cé íyĩ mvá drí.

¹⁴ Gõ'dá mālãyĩkã ndrĩ rĩ'á ĩyĩ cé gólĩyĩ rĩ 'bã tâ
 'élé Ôvârí drí rĩ ĩ'dĩ. Ôvârí äjõ gólĩyĩ õjilã gólĩyĩ
 drĩlã 'bã'á pãlã ĩyĩ tâ õnjĩ ĩyĩkã rĩ 'bá yĩ 'ásĩ rĩ
 âmúlĩ.

* **1:9** 1.9 Vêrêsĩ nõ 'á, Yêsũ rĩ äzĩ-ãzĩ yĩ rĩ'á mālãyĩkã yĩ ĩ'dĩ õjilã
 mvá yĩ bê.

2

Tā drī-mbílí sōsō kâ òjílā lífì 'díyì pāpā Ôvârí kâ tã lâ gāgā

dó rî tāsī rî

¹ Â'dô ãmbã Yésũ kâ â'dózó gãrã lãvũlí kôrô rî tāsī rî, ãmã lífì òmbã ãmã rú, tãlã tã gólíyì ìmbálé trá ãmã drí rî yì ârízó bê dódó 'élé. Òzô mã ò'è trá ìtí rî, ícá kô ãmã âdózó kũlí mãnísì vólé látì pãtĩĩ Ôvârí kâ rî 'ásì.

² Ââ'dã trá ãmã drí kī, tã 'bã'bã gólíyì Ôvârí drí ìmbálé ãmã drí 'élé mālãyíkã yì sī rî rĩ'á cú ìtí drí vè ãkó 'á lâ tã pãtĩĩ ró. Gõ'dã mã nĩ trá kī, òzô òjílã ãzã ò'bã tã lâ kô drí 'á 'élé yã rî, lãñõ tã ârímãkô kâ â'dô gólã rî ùsú'á.

³ Bê trá ìtí rî, lãñõ â'dô kpã ãmã ùsú'á trá lãvũlí kôrô, òzô mã ònjã trá 'díyì pãpã ángì Ôvârí drí âfêlé trá ãmã drí Yésũ rî òdrã sī rî rú rî. Kúmú ãmãkã Yésũ rî gógó â'dô nĩ sīsì tã âtálé 'díyì pãpã rî 'dĩ tāsì. Gólíyì tã lâ ârí 'bã trá gólã sílì sī rî, drí ìyì tã 'dĩ â'dázó ãmã drí tã pãtĩĩ ró.

⁴ Ôvârí rî gógó â'dã tã kpã ãmã drí kī, tã âtĩ-âtĩ 'dĩ ãâ'dô rĩ'á pãtĩĩ, tãlã tã lâràkô Yésũ yì drí 'élé trá lãjõ'bã gólãkã rî 'bã yì bê rî 'bã yì sī. Ôvârí 'bã gólíyì drí tã lâràkô 'dĩ 'bã yì 'élé â'dólé lãmbé tã tã âtĩ-âtĩ íyíkã 'dĩ kã â'dalé kī, ãâ'dô rĩ'á pãtĩĩ rî ró. Gólã âfê mbãràkã drílíyì tã tì drí â'dízó drílã sī 'dĩ 'bã yì 'èzó gõ'dã kpã mbãràkã lôsì gólãkã 'èzó rî bê Líndrí Tãndí íyíkã sī, â'dô tã gólãkã lèlé rî vó ró.

Tã Yésũ drí â'dózó òjílã mvã ró rî

⁵ Ôvârí njĩ mālāyíkā kô â'dólé drī-âcê bê ângó ó'dí* yí drī 'ě'á 'bālâ rī drīlī.

⁶ Gõ'dá vō āzâ bê rī'á búkū Ôvârí kâ 'á gólâ òjílâ āzâ drī tā ìgīzò trá tā òjílâ mvá drī lạnjĩzò lạnjĩ Ôvârí rī lịfị drī 'á rī tāsī. Tā rī ìgīlī búkū rī 'dī 'á rī kī,

“Ngá òjílâ mvá 'bā 'bá â'dólé lạnjĩ-lạnjĩ ró nī

Ôvârí rī lịfị drī 'á rī íyíkā ã'dô ngá 'í yā?

Ngá gõ'dá ní rī vó lâ yī ndrēlé dódó ã'dô tāsī yā?

Â'dó kô tā òjílâ drī rī'á 'ělâ rī sī.

⁷ Gõ'dá ní 'bā āmbā gólīyíkā rī â'dólé rōô,

gõ'dá rīzò gólīyī ìnjīlī.

Āmbā mālāyíkā yí kâ lậvũ trá gặặ āmbā gólīyíkā rī drī sī cé fínýáwá ìtí.

⁸ Gõ'dá nĩngá sī, ní 'bā ngá-tị āmbá nō 'bá yī trá ndrī gólīyī zélé.”

Lôngó 8.4-6

Gõ'dá Ôvârí 'bā ngá-tị āmbá nō 'bá yī bê ndrī gólīyī zélé rī, gólâ âyé tā āzākā kô 'bālê â'dólé gólīyī zélé. Gõ'dá lé ìtí rī, ngbāāngbānō, mã ndrē drē òjílâ mvá kô ngá-tị āngó nō kâ rī 'bá yī 'bālê â'dólé ìyī zélé.

⁹ Ngá gólâ âmâ drī ndrēlé rī íyíkā Yésū ì'dí gólâ tībê ngá āngó nō kâ ndrī rī 'bá yī 'bālê â'dólé yí zélé. Gõ'dá ndrô dā gólâ drī â'dózó ìnyákú drī rī sī rī, Ôvârí 'bā āmbā gólâkâ rī â'dólé āmbā mālāyíkā íyíkâ rī 'bá yí kâ rī zélé. Gõ'dá ngbāāngbānō rī, āmbā gólâkâ lậvũ trá

* **2:5** 2.5 Ôvârí â'dô òjílâ pã'á tā ònji 'ásí gólīyī drī â'dózó òjílâ ó'dí ró. Gõ'dá gólâ â'dô āngó nō êdê'á â'dólé āngó ó'dí tā ònji ãkó rī ró.

gãrã â'dólé rōô. Ôvârí 'bã lãnĵĩ trá drĭ lâ kúmú ró ĩtĩ, tãlã gólã úsú lãnõ trá gōzó kpá drãlé tã ònjĩ ãmákã rĩ 'bá yĩ tãsí. Gõ'dá tãlã pĭpĭsĭlĩ tãndĩ Ôvârí kã ãmã òĵĩlã drĩ rĩ sĩ rĩ, Yésũ drĩ drãzó òĵĩlã ndrĩ rĩ 'bá yĩ vō lâ 'á, tãlã lãnõ tã ònjĩ gólĩyĩkã rĩ kã nĵĩlĩ.

¹⁰ Ôvârí lô'bã ngá-tĭ ãmbá ndrĩ nô 'bá yĩ nĩ, gō'dá ngá-tĭ ãmbá drĩlã lô'bãlé 'dĩ rĩ'á ndrĩ 'dó gólã drĩ gō'dá tã gólãkã 'élé cé ĩ'dĩ. Gõ'dá Yésũ nĵĩ lãtĭ bê trá òĵĩlã íyĩkã pãzó íyĩ òdrã sĩ rĩ, trá rĩ'á tã mbĭ 'ĩ kĩ, Ôvârí 'bã Yésũ trá tã íyĩkã 'díyĩ pãpã kã ndĕlé lãnõ gólã 'dĕ 'bá Yésũ rĩ gógó drĭ rĩ sĩ. 'Díyĩ pãpã 'dĩ sĩ rĩ, gólã 'bã òĵĩlã dũũ trá â'dólé òĵĩlã íyĩkã ró, tãlã ĩnĵĩ ró bê kpá gólĩyĩ.

¹¹ Yésũ gólã rĩ 'bá ãmã òĵĩlã 'bãlé â'dólé tãndĩ ró mbĭmbĭ, gō'dá ãmã rĩ gógó ãlólã gólĩyĩ gólã drĩ rĩ'á 'bãlã â'dólé tãndĩ ró mbĭmbĭ 'dĩ rĩ'á ĩyĩ ndrĩ 'dó ngá ãlô 'ĩ gólã bê. Gõ'dá ãmã átã rĩ'á ãlô Ôvârí ĩ'dĩ. Tã rĩ 'dĩ tãsí rĩ, Yésũ rĩ'á ãnyĩ ãkó ãmã zĩzó íyĩ âdrúpĭ yĩ ró gō'dá kpá íyĩ ìzó yĩ ró.

¹² Yésũ òtĩrĩ tã átã rũ ìzã gólã 'ĕ 'bá 'dĕlé gólã drĭ rĩ tãsí rĩ, gólã zĭ ãmã trá íyĩ âdrúpĭ yĩ ró íyĩ ìzó yĩ bê. Gólã átã tã Ôvârí drĩ Dãwúđĭ tĭ kĩ, “Má â'dô tã ánikã pĕ'á ãmã âdrúpĭ yĩ drĩ ãmã ìzó yĩ bê.

Òĵĩlã ánikã drĩ rũ ê'bĕrĕ 'á rãtãã 'élé rĩ, mã â'dô ání lúyĩ'á kpãkã ãlô.”

Lôngó 22.22

¹³ Gõ'dá gólã átã tã 'dĩ kpá ĩsáyã tĭ Ôvârí rĩ tãsí kĩ nĩ rĩ,

“Gõ'dá má fĕ ãmã nyãányã ní drĩgá.

Mâ rî'á nō, 'dīyímvá Ôvârí kâ âfêlé trá má drí
âdrúpī ró gō'dá ízó ró rî 'bá yí bê."

Īsáyā 8.17-18

14 Gō'dá 'dīyímvá rî 'dī 'bá yí rî'á iyī ōjílā mvá
ró cú rú'ba ĩnyákú bê. Bê trá ítí rî, Yésū rî gógó
nyāányâ lâ drí â'dózó kpá ōjílā mvá ró gólīyí kâtí,
tālā gólā ĩcâ ró bê drâlé gólīyí tāsī. Látī ālō gólā
drí tā trózó Sātánā gólā â'dó 'bá cú fāfā bê ōjílā
fūzó rî drīgá sī gólā rî pēzó rî, cé rî'á gólā drí
drāzó tā ōnjí ōjílā kâ rî 'bá yí tāsī.

15 Ōdrā gólākâ sī, gólā ĩnjí ōjílā gólīyí ōmbélé
trá rāgū ró ndrô ndrô rî 'bá yí trá ūrī gólīyíkâ
ōdrā kâ rî 'ásī.

16 Mā nī trá kī, Yésū pá mālāyíkâ ĩ'dí kô. Gólā
pâ âmâ gólīyí tā lē 'bá trá gólā 'á ōzō Ābārāyāmā
drí tā lērē kâtí rî 'bá yí ĩ'dí.

17 Ítí rî, ícâ trá Yésū drí â'dólé ōzō iyī âdrúpī
yí iyī ízó yí bê kâtí tā 'ásī ndrī tálā tā nô 'bá yí
tāsī, tálā gólā ĩcâ ró bê â'dólé tā édé 'bá ró ōjílā
lāfálé 'á Ôvârí bê ōzō drī-'bá ąngí ngá lī 'bá fêlé
Ôvârí drí rî 'bá yí kâ tí. Gólā fē iyī nyāányâ trá
ōdrā sī gólīyí pālē tā ōnjí gólīyíkâ 'ásī. Gō'dá
ōdrā gólākâ sī rî, Ôvârí âyê tā ōnjí âmákâ rî 'bá
yí trá, gō'dá mǎ ā'dô ró ló'bo ālō 'á Ôvârí bê.

18 Gō'dá gólā â'dô ícá'á kpá ōjílā gólīyí ūjūlī tā
ōnjí 'élé rî 'bá yí pālē, tálā tā 'dīyī ūjū-ūjū kâ tā
ōnjí 'élé rî trī gólā trá rōō kpī. Ítí rî, gólā ícâ trá
ōjílā 'bālē rīlī gágá tā lēlē gólīyíkâ 'á kâyī ódrí
gólīyí ūjūzó tā ōnjí 'élé rī sī.

Tā gólá ìcázó Yésū rí ìnjīlì gǎrǎ Músǎ drī sī rí

¹ Ānī ndrī, âmâ âdrúpī yī âmâ ízó yí bē gólīyī Ōvârí drí zīlī trá ōjīlā íyíkâ ró rí 'bá yī, 'dōvó ānī ndrī, nī ìsū tā Yésū rí tāsī. Ōvârí âjô gólá trá âmâ drí tā êdé 'bá ró âmâ lāfálé yí bē gō'dá kpá gólá âmâ drí tā lēzó 'á lâ rí ró.

² Yésū rí trá tā Ōvârí kâ 'élé pīpīsilī ālô sī, ōzō âmâ á'bīyá Músǎ drí rīrī tā Ōvârí drí âtálé drīlā rí 'élé lāvūlī kôrô rí kátí.

³ Gō'dá rī'á ìcâ-ìcâ ró Yésū rí ìnjīlī rōô gǎrǎ Músǎ drī sī. Nī ndrē drē, Músǎ rī'á cé ōjīlā ālô ōjīlā Ōvârí kâ lāfálé rí ī'dī. Gō'dá Yésū rī'á gólá ōjīlā 'bā 'bá â'dólé ōjīlā Ōvârí kâ ró rí ī'dī. Tā 'dī tāsī rí, rī'á mbī Yésū rí ìnjīlī gǎrǎ Músǎ drī sī.

⁴ Nī ndrē drē, 'bāsúrú cé tītī tāsī rí, á'bīyá bē rī'á 'bāsúrú rí 'dī 'bá yī lófō 'bá ró, gō'dá Ōvârí 'bā á'bīyá rí 'dī 'bá yī nī ndrī.

⁵ Ōjīlā Ōvârí kâ rí 'bá yī lāfálé 'ásī rí, Músǎ rí trá rī'á tā Ōvârí kâ 'élé pīpīsilī ālô sī rú ì'bū 'bá Ōvârí kâ ró, gō'dá tā 'ē'ē gólâkâ ulī drīlā âtálé trá rí 'bá yí bē rí trá tā Ōvârí drí 'ē'á 'ēlâ Yésū sī rí â'dalé.

⁶ Ítí rí, Yésū Krístō rí íyíkâ tā Ōvârí kâ 'élé kárá mvá lâ ró, cú drī-âcê bē ōjīlā Ōvârí kâ drīlī rí ró. Gō'dá âmâ nyāányâ gólīyī tā lē 'bá Yésū 'á rí 'bá yī rī'á ìyī ōjīlā Ōvârí kâ 'dī ī'dī, ōzō mǎ ūrū Yésū gágá kárá gō'dá līfī 'bázó drī lâ pīpīsilī ālô sī rí.

Drī-mbílí sōsō tā njānjā tā Ōvârí kâ rú rí tāsī

⁷ Ítí rí, tā pātīlī ârīmâkô ōjīlā kâ tāsī rí rī'á tā Líndrī Tāndí Ōvârí kâ drí âtálé trá nōô 'bá yī ī'dī,

“Āndrō nô rî, 'dōvó nĩ ârî úlî Ôvârí kâ âtalé ānî drí rî 'bá yî dódó.

8 Ānî drī āmbâ âmbâ kô, ôzō ānî á'bíyá yî drī drí âmbárē trá sísí kâyî drílīyî rû jâzó Ôvârí rú rî sī rî kâtí.

Gólīyî újū Ôvârí trá vō āgāngbêlē 'ā'í ró rî 'á ârîmâkô sī,
tālâ nīzó lâ bê kī, ngātá gólâ â'dô rī'á zāâ gólīyî lôvó bê yā rî.

9 Ôvârí kī nī rî, 'Ānî á'bíyá yî rî bê vō 'ā'í 'dī 'á ndrô nyâ'dī-rī sī rî,
gólīyî ndrê tâ lârákô āmbá má drí 'ēlé gólīyî pázó rî 'bá yî kpálé rî,
gólīyî rî trá âmâ újūlī ârîmâkô sī.

10 Tā 'dī tāsī rî, mâ trá ômbâ ró gólīyî bê kâyî rî 'dī 'bá yī sī.

Má âtâ úlî gólīyî drí kī, gólīyî jâ rû trá má rú ândâlâ dūū,
gō'dá gólīyî gā trá dó tâ âmákâ ârílí 'ēlé.

11 Tā 'dī tāsī rî, má drí ngāzó lâtrírí îtrílí gólīyî drí ômbâ sī kī,
gólīyî ícá kô filí vō má drí lēlé trá fēlé gólīyî drí rīzó á'dī ró nā 'á âlôlá.' "

Lôngó 95.7-11

12 Gō'dá ítí rî, âmâ âdrúpī yî âmâ ízó yí bê, nī rî lífí lômbâ sī, tâlâ nī ôzó rīi cú ítí tâ lēlē Ôvârí 'á rî âkó ānî pīpīsilí 'á. Nī 'bā ānî pīpīsilí kô â'dólé ísá drī ró ānî 'bālē ūgúlí jālē Ôvârí gólâ pātī rī 'bá zāâ kárâ rî drí.

13 Ítí rî, nī lôsô bê-rî mbârâkâ ĩ'dī ānî 'ásī âkí âkó kâyî ānî drí rīzó āngó nō 'á rî vósí cé, tâlâ ānî drí rīzó bê tâ lēlē sī tâ Ôvârí kâ rî 'á. Nī âmû

ānī ānī lāfálé 'ásī kâyî vósī cé, tālâ óózó kô ôjílâ
 āzākā ānī lāfálé 'ásī rī âdó tã ōnjí 'èlé gō'dá rû
 jálé Ôvârí rú gōzó â'dólé pīpīsilí ōnjí bê.

14 Āmâ ndrī rī'á ngá ãlô ró Yésū Krístō bê, ôzō
 mǎ ūrū tã lēlē āmákâ 'bálé trá sīsī gólâ 'á nǎ njírí-
 njírí rīzó zǎâ ngá ãlô ró gólâ bê rī.

15 Nī ĩsū tã bŭkū Ôvârí kâ drī âtálé ānī drī ôzō
 nōô rī kâtí rī,

“Āndrō nô rī, 'dōvó nī ârī úlī Ôvârí kâ âtálé ānī
 drī rī 'bá yī dódó.

Ānī drī āmbâ âmbâ kô, ôzō ānī á'bīyá yī drī drī
 âmbárē trá sīsī kâyî drīlīyī rú jǎzó Ôvârí
 rú rī sī rī kâtí.”

Lôngó 95.7-8

16 Ā'dī ârī úlī Ôvârí kâ nī gō'dá rú jǎzó kpá gólâ
 rú rī nī yǎ? Rī'á ôjílâ ndrī gólīyī Músǎ drī lófólé
 'bǎdrī Mǎsīrī kâ 'ásī volé rī 'bá yī ĩ'dī.

17 Ôvârí trá ōmbâ ró ndrô nyâ'dī-rī rī ā'dī yī bê
 yǎ? Gólâ trá ōmbâ ró ôjílâ gólīyī tã ōnjí 'bá ró
 gō'dá ôdrǎ 'bá vō gólâ 'ā'í ró 'dī 'á 'dī 'bá yī bê.

18 Ôvârí âtâ úlī lâtrírí sī kī, gólīyī ícá kô
 ãlôwálâ filí 'bǎdrī gólâ yī drī lē'á fēlá gólīyī drī
 vō gólīyíkâ rīzó â'dī ró rī 'á lâ rī 'á rī, ā'dī yī drī
 yǎ? Gólâ âtâ úlī 'dī 'bá yī lâtrírí sī ôjílâ gólīyī gǎ
 'bá dó tã gólâkâ ârílí rī 'bá yī drī.

19 Bê ĩtí rī, mǎ ndrē trá kī, gólâ âyé gólīyī kô
 filí 'bǎdrī rī 'dī 'álâ, gō'dá gólâ âyé gólīyī kpá kô
 rílí pīpīsilí â'dī sī gólâ bê, tālâ gólīyī gǎ dó tã lēlé
 úlī gólâkâ rī 'bá yī 'á.

4

Tā ōjīlā Ôvârí kâ drí nîzô rīlī ă'dị ró vō Ôvârí drí êdélé

trá rī 'álâ rī

¹ Dôvó mã nị trá kī nī rī, pătĩ Ôvârí 'bā tā trá kī, mã â'dô fī'á vō gólâ yí drí 'ě'á fēlâ âmâ drí rīzô 'á lâ pịpịsịlị ă'dị sī rī 'á. Bê trá ítí rī, 'dôvó âmâ lịfị ômbâ âmâ rú tā Ôvârí kâ 'élé mbịmbị, tālâ tā ăzâ ôzô kô â'dólé âmâ êdrélé fịfị âmákâ tā ă'dị Ôvârí kâ 'dī ndrélé rī 'ásī.

² Nī ârī drē, óngī tā âtī-âtī tândí Ôvârí kâ trá âmâ drí té ôzô ngĩrĩ lâ trá âmâ ă'bịyá yí drí rī kâtí. Gô'dá tā âtī-âtī 'dī pá gólĩyí kô, tālâ gólĩyí ârī cé iyí bị sī cú ítí tā lē âkô 'á lâ.

³ Gô'dá âmâ gólĩyí tā lâ lē 'bá trá pịpịsịlị ãlô sī rī 'bá yí, ícâ trá filí vō ă'dị Ôvârí kâ félé âmâ drí rī 'á. Ôzô ngã mã ô'ê tā rī gógó 'dī ítí kô'dáwá rī, â'dô â'dó'á trá ôzô Ôvârí drí âtálé trá rī kâtí. Gólâ kī,

“Mâ trá ômbâ ró ōjīlâ 'dī 'bá yí bê.

Nīngá sī rī, má 'bā tā trá lătrítí ró kī,

‘Pătĩ ró, gólĩyí ícá kô ãlôwálâ filí vō gólâ âmákâ ă'dị ró rī 'álâ.’ ”

Lôngó 95.11

Gô'dá ôzô kpálé Ôvârí êêdê vō ă'dị rī 'dī gólĩyí drí ăkù ró kậyi gólâ drí ăngó nō 'băzô rī sī rī, gólâ â'dô gólĩyí lôgá'á ítí.

⁴ Gô'dá tā ãgĩ Ôvârí kâ âtâ tā kpá kậyi nị-drị-lâ-rị lôvô-lôvô kâ rī tāsī kī nī rī,

“Kâyî nĭ-drĭ-lâ-rĭ tú rĭ, Ôvârí drĭ lôvózó lôsĭ íyíkâ
ngá ãngó nŏ kâ rĭ 'bá yĭ lô'bã-lô'bã rĭ kâ
tãsĭ.”

Tã Ómvó Ngá 2.2

⁵ Gõ'dá Ôvârí âtâ tã trá tã ĩgĭ-ĭgĭ sĭ kĭ, “Gólĭyĭ
îcá kô ãlôwálâ fĭlí vŏ ámakâ ậ'dị rŏ rĭ 'álâ
lôvólé.”

⁶ Drĕ zãâ rĭ'á tã pậtĭ rŏ kĭ, ôjĭlã ũrŭkậ 'bá yĭ
â'dô fĭ'á vŏ ậ'dị Ôvârí kâ rĭ 'álâ lôvólé gólâ bê.
Gõ'dá ôjĭlã gólĭyĭ sĭsĭ 'díyĭ pãpã Ôvârí kâ tã lâ ârí
'bá trá rĭ 'bá yĭ fĭ kô vŏ ậ'dị Ôvârí kâ rĭ 'álâ, tãlâ
gólĭyĭ 'é tã Ôvârí kâ drĭlĭyĭ ârílĭ trá 'dĭ kô.

⁷ Gõ'dá â'dô bê trá ĩtĭ rĭ, Ôvârí drĭ kâyĭ ãzâ
'bãzó ôjĭlã drĭ fĭzó vŏ ậ'dị gólâkâ 'dĭ 'álâ, gõ'dá
kâyĭ rĭ 'dĭ ĩ'dĭ rĭ'á ãndrŏ nŏ. Gólâ pĕ tã Dậwŭdĭ
sĭlĭ kâyĭ zĭlĭ ãndrŏ nŏ fĭfĭ ôjĭlã íyíkâ kâ vŏ ậ'dị
íyíkâ rĭ kâ 'álâ rĭ kâ tãsĭ kĭ,

“Ãndrŏ, nĭ ârí tã gólâ Ôvârí drĭ âtálé rĭ, nĭ 'bã
ãnĭ drĭ kô âmbálé âmbâ tã gólâkâ rĭ sĭ.”

Lôngó 95.7-8

⁸ Mã nĭ trá kĭ nĭ rĭ, vŏ Yásŏwã drĭ ôjĭlã Ôvârí kâ
âjĭzó 'á lâ rĭ â'dó kô vŏ ậ'dị gólâ Ôvârí drĭ tã lâ
âtálé trá rĭ ĩ'dĭ, tãlâ Ôvârí âtâ tã 'dĭ trá kâyĭ ãzâ
ngĭ tãsĭ.

⁹ 'Dĭlĭ â'dâ tã pậtĭ ĩ kĭ, vŏ ậ'dị pậtĭ ôjĭlã Ôvârí kâ
drĭ rĭ bê ậtĭ 'álâ.

¹⁰ Ôjĭlã ãzãkã gólâ fĭ 'bá vŏ ậ'dị Ôvârí kâ rĭzó rĭ
'á rĭ îcã trá lôvólé lôsĭ íyíkâ rĭ 'ásĭ, nyé ôzŏ Ôvârí
drĭ lôvŏrĕ lôsĭ íyíkâ ngá lô'bã-lô'bã kâ 'ásĭ rĭ kâtĭ.

¹¹ 'Dŏvŏ mã nĭkĭ kĭlĭkpã rŏ tã gólĭyĭ ãmã drĭ îcã'á
'êlã rĭ 'bá yĭ rŭ, â'dô rŏ bê fĭzó vŏ ậ'dị Ôvârí kâ

'dī 'álâ, tâlâ tâ tâ ă'dí 'dĩ kâ ôzô âmâ lâvũũ tâ lēlē
 ăkô âmákâ drí sī kô, ôzô tâ tâ ă'dí 'dĩ kâ drí âmâ
 ă'bíyá yī lâvũrĩ kôró rī kâtí.

12 Ānī līfī ōmbâ ānī rú tâ 'dī tāsī, tâlâ úlī Ôvârī
 kâ rī 'bá yī rī'á ôzô lǐgú cīcī néné rī kâtí, tâlâ ōsī
 ró bê âmâ ĩnyĩrĩkô ăkpěrē trậ fızó kăălũ dĩ âmâ
 pĩpĩsĩlĩ 'á. Úlĩ 'dĩ fĩ kăălũ dĩ 'dĩ tâlâ tâ ĩsũ âmâ 'á
 gô'dá kpá tâ âmâ pĩpĩsĩlĩ 'á rī 'bá yī bê ănjúlĩ nĩlĩ
 dódó tâ lâ kĩzó mbĩmbĩ.

13 Ícá kô tâ ăzākā ăngó nō 'á rī lâpızó Ôvârī
 rī līfī drĩ 'ásĩ. Gólâ ndrê tâ trá ndrĩ. Ătĩ bê rĩ'á
 hũwậ gólâ drí rĩzó tâ ôjĩlă kâ ndrêlê ndrĩ kôró 'á
 lâ sī dódó. Gólâ rĩ'á gólâ âmâ drí 'ě'á ădrêlê tâ
 âmákâ ngĩlĩ ăndrá lâ 'á rī ĩ'dĩ.

Tā Yēsũ drĩ 'bāzô tâ êdé 'bá ró âmâ lâfálé 'á Ôvârī bê rī

14 Gô'dá ôjĩlă ăzâ bê gólâ tâ êdé 'bá ró Ôvârī
 ăndrá âmâ pāzó ôzô drĩ-'bá ăngĩ ngá lĩ 'bá Ôvârī
 drĩ rī 'bá yī kâ rī kâtí. Rú lâ rĩ'á Yēsũ, Ôvârī rī
 mvá. Gólâ ngá trá gólê 'bũũ 'álâ rĩlĩ Ôvârī lâgătĩ
 tâ ngĩlĩ Ôvârī drĩ tâ âmákâ 'ėlê rī 'bá yī tāsĩ. Ă'dô
 bê trá ĩtĩ rī, 'dôvó mã njũ găgă tâ lēlē âmákâ sī
 Yēsũ rī gógó rú.

15 Nĩ ndrê drē, Yēsũ tâ êdé 'bá ăngĩ ró âmâ
 lâfálé 'ásĩ Ôvârī bê rī nĩ âmâ trá dódó. Gólâ nĩ
 ă'dô-ă'dô âmákâ ă'dózó mbârākā ăkô tâ ônjĩ gálê
 dó rĩ kpá trá. Gô'dá gólâ rĩ'á njăă âmâ pālê. Kậyĩ
 gólâ drĩ ă'dózó drē bê ôjĩlă mvá ró ăngó nō 'á rĩ
 sī rī, Sătánă ũjũ gólâ kpĩĩ tâ ônjĩ 'ėlê tâ cé tĩtĩ gólâ

Sātánā drí āmā ûjũzó 'á lâ tâ õnjí 'èlé rí sī. Gõ'dá gólâ 'é tâ õnjí kô ãlôwálâ.*

¹⁶ Yésū bê rĩ'á kárá āmā tâ ngĩlí Ôvârí drí. 'Dõvó ìtí rí, mã rí ngírĩ-ngírĩ ró lĩfĩ 'bã'bã pãtĩĩ rí sī Yésū drĩĩ, tãlâ āmā drí fĩzó bê võ gólâ Ôvârí drí rĩzó 'á lâ pĩpĩsĩlĩ tãndĩ sī õjĩlã íyĩkã tãsĩ nã 'á, tãlâ gólâ õndrê ró bê āmā ìzã kãyĩ gólĩyĩ Sātánã drí rĩzó āmā ûjũlĩ tâ õnjí 'èlé rí sī, gõ'dá gólâ ããmũ ró āmā mbârãkã gólâ āmā drí â'dózó ìzã lâ bê tâ trõzó volé tâ ûjũ-ûjũ 'dĩ drĩgã sī rí sī.

5

¹ Ìtí, drĩ-'bá ąngĩ gólĩyĩ rĩ 'bá kõrõnyã lĩlĩ fèlé Ôvârí drí rí 'bá yĩ ãlô-ãlô, õjĩlã Ìsĩrã'élẽ kã rí íyĩngã njĩlã nĩ ązĩ-ązĩ lâ yĩ lãfálé sī õzõ Ôvârí drí lèlé rí kãtĩ. Lõsĩ ąmbã njĩlĩ trá 'dĩ kã rĩ'á nĩlĩ ądrélé Ôvârí ąndrá tâ êdé 'bá ró õjĩlã Ìsĩrã'élẽ kã rí 'bá yĩ lãfálé Ôvârí bê, tãlâ gólâ õrĩ ró bê ngã fẽfẽ õjĩlã Ìsĩrã'élẽ kã 'dĩ 'bá yĩ drĩgã sī rí fèlé Ôvârí drí, gõ'dá kpá rĩ'á kõrõnyã lĩlĩ tãlã tâ õnjĩ õjĩlã kã tãsĩ.

² Gólâ rí nyãányã rĩ'á cú ìtí mbârãkã ąkõ tâ ndrĩ Ôvârí drí lô'bãlé āmā drí 'èlé rí 'bá yĩ 'ezó. Tã rí 'dĩ tãsĩ rí, gólâ ìcã trá tâ Ôvârí kã â'dalé tâ lĩkpã sī õjĩlã gólĩyĩ rĩ 'bá tâ õnjí 'èlé tâ ìsũ ąkõ kĩ'á nĩ rí, ngãtã tâ 'dĩ 'bá yĩ rĩ'á tâ õnjí 'ĩ yã rí 'bá yĩ drí.

³ Gõ'dá kpá tãlã mbârãkã ąkõ gólãkã tâ õnjĩ gãzó dó rí tãsĩ rí, ìcã trá gólâ drí kõrõnyã lĩlĩ

* **4:15** 4.15 Tã nô â'dã tâ kĩ, Yésū cú rĩ'á mbârãkã bê tâ trõzó tâ õnjĩ ąmãkã rí 'bá yĩ drĩgã sī.

zālē fēlé Ôvârí drí, tãlã tã ònjí gólã rí nyãányã
kã tãsí gô'dá kpá tã ònjí òjílã äzã 'bá yí kã rí bê.

⁴ Òjílã njĩ ìyí nyãányã nĩ kô â'dólé drĩ-'bá ángí
kõrõnyã Ì 'bá Ôvârí drí rí 'bá yí kã, tãlã òjílã ìnjĩ
ró ìyí yí bê. Cé Ôvârí ì'dí gólíyí zílí â'dólé drĩ-'bá
ángí 'dĩ ró, nyé òzõ drílã Ærónã* rí zĩrĩ ãkũ ró nã
'bá yí sĩ rí kátí.

⁵ Ítí rí, Yésũ Krístõ lôn dãã òjílã kô íyí ìnjĩlĩ
â'dólé tã êdé 'bá ró ãmã lãfálé Ôvârí bê. 'Dĩ vò
lã 'á rí, Ôvârí átã tã nĩ gólã rí tãsí kĩ,
"Nĩ rĩ'á ãmã mvã nyãányã 'í.
Änrõ nô rí, òjílã â'dô nĩ'á lã kĩ, mã rĩ'á ánĩ átã
'í."

Lôngó 2.7

⁶ Gô'dá nĩngá sĩ, gólã átã tã äzã kpá Yésũ drí kĩ
nĩ rí,
"Nĩ â'dô 'bã'á kãyì vósĩ cé tã êdé 'bá ró ãmã
lãfálé 'ásĩ òjílã ámakã bê zãã gbãdú òzõ
Mãlëkĩsëdékë drí rĩrĩ drĩ-'bá ró zãã gbãdú
rí kátí."*

Lôngó 110.4

⁷ Yésũ drë bê rĩ'á nõngã ãngó nõ 'á rí, gólã nĩ
tã trá kĩ, pãtĩ Òvârí cú rĩ'á mbârãkã bê íyí pãzó
õdrã 'ásĩ. Ì'dí ìtí, gólã drí rĩzó rãtãã 'élé Ôvârí drí
ìlĩndrĩ sĩ rõõ Ôvârí rí ìjílí íyí pãlé. Gô'dá Ôvârí
ârĩ rãtãã gólãkã 'dĩ mbârãkã fëfë drílã fĩ ãtũzó
rí sĩ, tãlã gólã rí gógó 'bã yí â'dólé nyé drĩ-ãcé
Ôvârí kã zélé Ôvârí rí ìnjĩ-ìnjĩ sĩ.

* **5:4** 5.4 Ærónã 'dĩ rĩ'á Músã rí âdrúpĩ ró rí ì'dí. Nĩ zĩ búkũ
Äfõ-äfõ kã kápĩtã 29. * **5:6** 5.6 Gô'dá nĩ zĩ tã Mãlëkĩsëdékë drí
Äbãrãyãmã rí ùsúzó rí Tã Ómvó Ngá 14.18-20 'á.

8 Kpálé Yésũ bê trá Ôvârí rî mvá 'î rî, gólâ ìlî tã tã Ôvârí kâ ârízó 'élé rî trá rû ìzã ìyî 'è 'bá rî 'bá yî sî.

9 Gólâ ìcâ trá lôsî tãndí Ôvârí kâ 'élé dódó ngbá rû ìzã tîbê gólâ rî 'è 'bá rî sî. Gõ'dá gólâ ndê lôsî Ôvârí kâ 'dî bê rî, gólâ drí ìcázó òjílã ndrî gólîyî úlî gólâkâ ârí 'bá 'élé rî 'bá yî pãzó tã ònjî gólîyîkâ rî 'bá yî 'ásî, tãlâ gólîyî òrî ró Ôvârí bê zãâ gbádu áduku ákó.

10 'Dî ì'dî rî'á látî gólâ Ôvârí drí Yésũ rî 'bãzó â'dólé tã êdé 'bá àmbá ró ìyî lâfálé 'ásî òjílã ìyîkâ rî 'bá yî bê òzô Málêkîsédékê drí â'dórê kâtî rî.

Lãzî tã lê 'bá gólîyî ƙbũrũ tî âtá 'bá rî 'bá yî zîzó mbârâkã tã lêlê gólîyîkâ kâ 'bãlê mbãlê rî

11 Tã bê rî'á dũũ gólîyî àmâ drí 'è'á âtálâ ànî drí tã Yésũ kâ â'dózó tã êdé 'bá ró àmâ lâfálé 'ásî Ôvârí bê òzô Málêkîsédékê drí â'dórê kâtî rî tãsî, gõ'dá rî'á tã àmbâ-àmbâ ró tã rî 'dî 'bá yî ngîzó filí ànî drî, tãlâ nî ìcá kô ìtô lâ yî nîlî dódó 'wãâ'wã.

12 Âcálé bũũũ àndrô nô rî, tîkó nî â'dô ìcá'á nî úlî Ôvârí kâ ìlîlî dódó ìcázó àzî-àzî ìmbálé ì'dî sî lâ. 'Dî vò lâ 'á rî, drê rî'á zãâ ìcâ-ìcâ ró òjílã àzâ 'bá yî drí tã Ôvârí kâ ìmbázó ànî drí, gõ'dá kpá gólé tã ìtô-ìtô tã àtî-àtî tãndí Ôvârí kâ rî kâ ìmbálé ànî drí kpá ó'dí. Mî rî rîlî gbô zãâ bã bê sílî 'á kônô kônô gõ'dá ìcázó ã'wá nyálé ì'dî kô â'dô tãsî yã?

13 Òjílã rî 'bá ìyî zãâ bã bê sílî 'á rî, nîlî ìyî tã àzãkã kô tã mbî 'è'è rî tãsî. Gólîyî ìcá kô tã nîlî

kī, tā ángô rī ĩ'dī rī'á tā mb̄mb̄í gólá Ôvârí drí lélé dr̄l̄yī 'élé rī.

¹⁴ Gõ'dá ĩtí rī, ā'wá bê rī'á ôjílā gól̄yī mbāmbā ndē 'bá trá rī 'bá yī drí ícálé nyālā. Gól̄yī ĩl̄i tā trá n̄l̄i kī, tā ángô rī 'bá yī ĩ'dī rī'á mb̄í gõ'dá ángô rī 'bá yī íyíkā ĩ'dī rī'á ányâ lâ ró, tálā gól̄yī rī ĩyī tā gólá Ôvârí kâ rī 'bá yī 'élé zāâ zāâ ró ĩ'dī.

6

¹ Ā'dô bê trá ĩtí rī, 'dōvó āmā āní bê rī ôlôpê rú ãt̄i 'álâ tā gól̄yī Ôvârí drí 'bālé trá āmā l̄n̄j̄i 'bá trá rī yī drí n̄l̄i rī 'bá yī 'élé dódó mb̄mb̄í. Gõ'dá mã rī kô rī'á cé tā ĩtô-ĩtô gól̄yī āmā drí ār̄l̄i trá Yésū rī tāsī rī 'bá yī 'élé ĩ'dī. Mã ĩtô kô kpá ó'dí cé tā ĩmbálé ũgúl̄i j̄alé tā ònj̄i 'ásī gõ'dá tā lélé āmákā 'bālé Ôvârí 'á rī tāsī.

² Tā ĩtô-ĩtô gól̄yī āmā drí ícá'á n̄l̄ā dódó rī 'bá yī rī'á ĩyī ĩ'dī nō: tā bābātízī kâ, gõ'dá kpá tā dr̄i 'bā'bā kâ, gõ'dá kpá tā Ôvârí kâ ôjílā l̄id̄r̄i kâ ôdrā 'ásī rī, gõ'dá kpá tā Ôvârí kâ r̄izó tā ôjílā kâ k̄il̄i, ā'dô ró bê l̄an̄ō úsúzó zāâ gb̄dú tā ònj̄i tāsī rī. ĩtí rī, mã gō kô cé tā rī 'dī 'bá yī ĩmbálé ĩ'dī.

³ Ôzō Ôvârí ôlôpê āmā rī, 'dōvó mã 'dē mã nī s̄is̄i 'álâ tā āzā 'bá yī Ôvârí kâ gól̄yī gólá drí lélé āmā l̄n̄j̄i 'bá trá rī 'bá yī drí n̄l̄i rī 'bá yī ĩl̄l̄i ĩ'dī 'élé.

⁴ Ā'dô ôjílā gól̄yī rú j̄ā 'bá trá l̄at̄i p̄at̄i tā lélé kâ Yésū 'á rī 'ásī rī tāsī rī, ôzō gól̄yī òr̄i tā ònj̄i 'dī 'élé rī, āā'dô ícá'á gól̄yī 'élé ángô tí ró tā ònj̄i íyíkā rī 'bá yī áyéle volé, tálā gól̄yī ò'dé ró bê l̄at̄i Ôvârí kâ rī dr̄i kpá ó'dí yā? 'Dī ícá kô, tálā

sísí rí gólīyī nī tā pātīī Ôvârí kâ rí trá, gō'dá gólīyī âmbê tā tândí 'diyī pāpā kâ gólīyī Ôvârí drí fêlé gólīyī drí Yésū sī rí trá, gō'dá gólīyī úsû mbârâkâ Línrí Tândí Ôvârí kâ rí kâ trá, ôzō ôjílâ âzâ 'bá yī drí úsúlí trá rí kâtí,

⁵ gō'dá gólīyī ndrê tā kī 'bá nī tā Ôvârí drí âtálé rí 'bá yī rī'á tā tândí 'í rí trá iyī līfī sī, gō'dá Ôvârí â'dâ iyī mbârâkâ gólâ yí drí 'bâlé ôjílâ drí â'dózó ĩ'dí bê lâ ĩzátú rí trá gólīyī drí, ôzō yí ôtírī â'dó cé nī drí-âcê bê ângó nō drīlī rí.

⁶ Kpálé bê trá ĩtí rí, ãdū lésī ró rí, gólīyī gā tā Ôvârí kâ dó. Bê trá ĩtí rí, ícá kô ngbãangbânō gólīyī 'bâlé tā ōnjí iyíkâ rí 'bá yī âyéle volé, tãlâ gólīyī 'bâ Yésū trá ĩpálé kpá ó'dí fê lâĭ-lâĭ drī drálé gólīyī gāgā dó rí sī. 'Dī rí, gólīyī rí rī'á Yésū rí rú ĩzã'á.

⁷ Nī ârí drê, ôjílâ âzâ 'bá yī rī'á ôzō ĩnyákú tândí kâtí. Ôzō ôzê ôtírī rī 'dīlī rí, ngá-ãrú 'á lâ rí drí ngázó âfôlé dódó ĩtí 'wã 'bá lâ yī drí lô'wã lâ yī nyálé. Ôvârí ĩ'dí tā tândí 'ê 'bá ĩnyákú 'dī drí.

⁸ Gō'dá ôjílâ âzâ 'bá yī rī'á ôzō ĩnyákú ōnjí kâtí. Ôzō ámvú 'wã 'bá ô'wã ámvú trá gō'dá cé mǎgbŭlŭ ásōpá ró rí 'bá yī drí âfōzó nī 'á lâ rí, gō'dá ámvú 'dī rī'á ôzō ámvú gólâ Ôvârí drí trīlī trá trītrī rí kâtí. Ādŭkŭ lâ ró rí, lâsī â'dô mǎgbŭlŭ 'á lâ rí zã'á nī túrú-túrú ngbá volé.

⁹ Ámâ rú-lê-ãzí yī, má âtâ tā ânī drí kpálé ĩtí rí, má nī trá kī, tā âníkâ rí rī'á tândí ró lâvŭlī kôrô tā ámvú mǎgbŭlŭ bê 'dī kâ drī sī. Nī â'dô ōrê gólīyī Ôvârí drí âfêlé gólīyī gólâ drí pâlé tā ōnjí

īyíkâ rî 'bá yî 'ásî rî yî drí rî úsú'á.

10 Tā pātīī ró, Ôvârí rî tā gólâ mbîmbî rî 'élé f'dî kárâ. Ítí rî, tā 'ē'ē tândí ânî drí 'élé trá âkû ró gólâ drí rî já gólâ drīī sī kô. Ôvârí rī'á lövô âníkâ yí drí ânî drí rīzô ôjilâ íyíkâ âmúlí tā 'ē'ē tândí ró rî 'bá yî sī rî ndrē'á.

11 Gô'dá tā gólâ má drí lélé gǎřă ânî drí 'élé rî, rī'á ânî drí rīzô zââ rī'á tā Ôvârí kâ 'élé ítí, té bûúũ kâyî âdūkû âníkâ ĩnyákú nô drīī nōngá rî sī. Nī rî tā 'dî 'bá yî 'élé ítí, tâlâ tā tândí gólīyî ânî drí līfī 'bázó drī lâ yî rî 'bá yî úsúzó.

12 Ânî rú'bá ũûtrâ kô tā Ôvârí kâ rî 'ērē 'á. 'Dôvó nī rî bê-rî tā 'élé ôzô ôjilâ gólīyî rī 'bá tā lélé Ôvârí 'á pīpīsilī âlô sī kâyî lâņô kâ 'á rî 'bá yí kâtí. Ítí rî, nī â'dô tā tândí gólīyî Ôvârí drí tā lâ 'bâlé trá rî 'bá yî úsú'á.

Tā Ôvârí drí 'ēzô tā yí drí 'bâlé trá 'ē'á 'élé rî 'bá yî 'élé pātīī rî

13 Ôvârí ôtirī tā 'bâ'bâ 'bââ ôrē fēzô Ābārāyāmā drí rî, gólâ îtrī lâtrírí trá íyî rú sī kī, yî Ôvârí ââ'dô tā gólīyî yí drí tā lâ 'bâlé trá rî 'ē'á pātīī. Āmbâ gólâkâ rî rī'á gǎřă kôrô âmbâ ôjilâ mvá kâ rî drīī sī. Bê trá ítí rî, gólâ drí lâtrírí îtrízó tā 'dî 'bá yî 'ēzô Ābārāyāmā drí íyî rú nyāányâ sī kī,

14 "Tā pātīī ró, má â'dô ôrē fē'á ní drí âmbâ, â'dô ró bê ní drí â'dózó ózôwá bê dūũ."

Tā Ómvó Ngá 22.17

15 Gô'dá Ābārāyāmā rî trá ndrô ndrô ró pīpīsilī â'dí sī, Ôvârí ô'ê ró tā rî 'dī bê yí drí. Gô'dá đīyí

mānī, Ābārāyāmā drī tā gólâ Ôvârí drī 'bālē 'ēlé 'dī ūsúzó.

16 Ōzō ōjílâ ōlē trá lātrírí ítrílí tā-drī lēlē 'ēzó rī, lōndā īyī zāâ ngá gólīyī tā lâ drī lānjīlī lānjī gǎrǎ rī 'bá yī rú lâ ī'dī sīsī, gō'dá lātrírí rī 'dī ítrízó rú lâ sī. Lātrírí ítrílí tā-drī lēlē tāsī rī rī tā â'dalé kī, pǎtījī ró, gólīyī â'dô tā tā-drī lēlē 'dī kâ 'ē'á trá. Bē ítí rī, tā āzākā gō'dá trá yū ōjílâ āzā 'bá yī drī tī ānyázó tā lâ sī.

17 Ôvârí lē â'dalâ trậ ōjílâ gólīyī yī drī tā 'bāzó trá tā 'ēzó gólīyī drī rī yī drī kī, yī â'dô pǎtījī tā gólīyī yī drī tā lâ 'bālē 'dī 'bá yī 'ē'á, tā ìsū lâ já rú kô. Ítí rī, gólâ ítrí lātrírí tā-drī lēlē 'ēzó 'dī kâ ī'dī īyī rú sī.

18 Gō'dá tā rī 'dī 'bá yī tāsī rī, tā-drī lēlē gólâkâ gō'dá kpá lātrírí gólâ drī ítrílí trá tā-drī lēlē 'dī tāsī rī bē, rī'á ngá rú jā 'bá kô rī ī'dī. Tālâ tā 'dī 'bá yī â'dâ tā trá kī, Ôvârí â'dô pǎtījī tā lâ yī 'ē'á. Gólâ ícá kô âmâ âdólé tā rī 'dī tāsī. Tā tā rī 'dī 'bá yī kâ sō mbârākā trá âmâ gólīyī rā 'bá trá gólâ ngálâ ngá pālē tā gólīyī anyâ ró rī 'bá yī 'ásī rī 'bá yī 'á rōô. Tālâ tā gólīyī Ôvârí kâ rī 'dī 'bá yī tāsī rī, mā ícâ trá tā âmâ drī rīzó līfī 'bālē drī lâ rī 'bá yī rūlī gágá.

19 Tālâ tā 'dī 'bá yī rī âmâ âtīlī tū gágá Ôvârí rú, gō'dá rī kpá látī njīlī trậ âmâ drī fīzó kôrô mbī vō lānjā Ôvârí drī rīzó 'á lâ 'būū 'alâ nā 'á. Mā ícâ trá filí kôrô ítá gólâ áttī tī vō lānjā rī 'dī kâ rī ūgūlī lésī, nī'á kôrô âdrélé mbī Ôvârí ândrá.

20 Nī ndrê drē, Yésū câ trá tólâ sīsī âmâ drī tā êdé 'bá ró âmâ lāfálé Ôvârí bē rī, rī'á zāâ gbádú

ĩtĩ òzò Mālĕkĩsĕdĕkĕ drĩ rĩrĩ zāā gbádú drĩ-'bá ąngĩ ró rĩ kátĩ. Yĕsũ rĩ'á tã 'dĩ 'ĕ'á ĩtĩ, tãlã lãtĩ nĵĩlĩ trã ămã drĩ fizó vò lãnĵã Ôvãrí kã rĩ 'álã.

7

Tã Mālĕkĩsĕdĕkĕ rĩ tãsĩ rĩ

¹ Tã Mālĕkĩsĕdĕkĕ kã rĩ'á nõtĩ. Mālĕkĩsĕdĕkĕ rĩ trã kúmú ąngĩ ró ĵãrĩbã Sãlãmõ kã rĩ drĩlĩ, gólã rĩ kpá trã drĩ-'bá ąngĩ ró ngã fĕfĕ fĕlĕ Ôvãrí gólã ămãkã ămã lã drĩ lãvũlĩ kôrõ rĩ drĩ. Gõ'dá Ābãrãyãmã yĩ nĩnĩ ngã ĩyĩkã gólĩyĩ kúmú ąngĩ ąngĩ ąngó nõ kã sũ rĩ 'bá yĩ drĩ òpálĕ trã rĩ 'bá yĩ àtrõlĕ rĩ vósĩ rĩ, gõ'dá Ābãrãyãmã yĩ òtĩrĩ rĩ ągõlĕ ąwã rĩ 'dĩ vò lã 'ásĩ rĩ, Mālĕkĩsĕdĕkĕ drĩ gólĩyĩ ùsúzó gõ'dá òrĕ fĕzó Ābãrãyãmã rĩ gógó drĩ.*

² Gõ'dá nĩngã sĩ, Ābãrãyãmã drĩ ngãzó ngã-tĩ ĩyĩkã gólĩyĩ ĩyĩ drĩ àtrõlĕ ągõzó ąjú 'ásĩ rĩ 'bá yĩ lõnyĩzó vò 'ásĩ zãlõ mũdrĩ, gõ'dá drĩlã vò ãlõ rĩ trõzó fĕlĕ kôrõ Mālĕkĩsĕdĕkĕ drĩ-'bá ngã fĕfĕ kã rĩ ró rĩ sĩ ngã fĕfĕ ró Ôvãrí drĩ. Rú Mālĕkĩsĕdĕkĕ 'dĩ ĩtõ lã kĩ, kúmú ąngĩ rĩrĩ tã mbĩmbĩ sĩ rĩ kã. Gõ'dá gólã kpá rĩ'á kúmú Sãlãmõ kã ĩ'dĩ. Tã ĩfĩ lã kĩ, kúmú tã ą'dĩ kã.

³ Tã ĩgĩ-ĩgĩ yũ'dãwã tã à'dálĕ ămã drĩ Mālĕkĩsĕdĕkĕ rĩ tãsĩ kĩ, ngãtã gólã fĩ cú átã bĕ ngãtã àndrĕ bĕ ngã ózõwã bĕ yã rĩ. Tã ĩgĩ-ĩgĩ kpá yũ'dãwã à'dálã kĩ, ngãtã útĩ gólã tĩtĩ ngã gólã drã trã yã rĩ. Gõ'dá ókĩzõ gólã rĩ trã drĩ-'bá gólã

* **7:1** 7.1 Nĩ zĩ tã ąjú 'dĩ kã gõ'dá kpá tã Ābãrãyãmã drĩ ngã lãnĵızó 'dĩ Tã Ómvó Ngã 'á kápĩtã 14.

tā êdé 'bá Ôvârí drí rî ró zââ gbádú îtō vō lâ âkó gō'dá kpá âdūkū lâ âkó. Bê trá îtí rî, gólâ rî'á ôzō Yésū Ôvârí rî mvá gólâ rî 'bá zââ gbádú îtō vō âkó gō'dá kpá âdūkū âkó tā êdé 'bá ró rî kâtí.

⁴ Gō'dá îtí rî, nî ïsū drē tā āmbā Mālĕkīsēdékē kâ gólâ lăvū 'bá kôrô rî tāsī. Āmā ă'bíyá ąngí Ābārāyāmā fē ngá-tĭ ālô-ālô ngá cé tĭtĭ mûdrĭ 'ásĭ tĭbē drĭlâ â'dúlĭ ągôzô ĭ'dí bē lâ ąjú vō 'ásĭ rĭ 'bá yĭ ndrĭ Mālĕkīsēdékē drĭ.

⁵ Ōjĭlâ 'bâsúrú Lăvĭ kâ rĭ kâ gólĭyĭ â'dó 'bá drĭ-'bá ngá fĕfĕ kâ Ôvârí drĭ rĭ 'bá yĭ tāsĭ rĭ, Ôvârí 'bâ tā trá gólĭyĭ drĭ ngá ālô-ālô cé tĭtĭ mûdrĭ 'ásĭ rĭ û'dúlĭ ōjĭlâ ĭyĭkâ Ĭsĭrâ'élĕ kâ drĭgá sĭ ngá fĕfĕ ró Ôvârí drĭ rĭ 'bá yĭ trôlé. Drĭ-'bá gólĭyĭ ngá fĕfĕ ōjĭlâ kâ fĕ 'bá Ôvârí drĭ 'dĭ 'bá yĭ gō'dá kpá ōjĭlâ gólĭyĭ ngá 'dĭ 'bá yĭ fĕ 'bá drĭlĭyĭ rĭ 'bá yĭ bē ā'dô ĭyĭ kpálé ōrĭ ālô 'ásĭ Ābārāyāmā rĭ ózōwá yĭ ró rĭ, rĭ'á tā mbĭmbĭ 'ĭ ngá 'dĭ 'bá yĭ fĕzô gólĭyĭ drĭ-'bá ngá fĕfĕ kâ ró rĭ 'bá yĭ drĭ.

⁶ Gō'dá drĭ-'bá ngá fĕfĕ kâ Mālĕkīsēdékē 'dĭ â'dó kô 'bâsúrú Lăvĭ yĭ kâ rĭ 'ásĭ kpálé îtĭ rĭ, gólâ trô ngá ālô-ālô trá mûdrĭ 'ásĭ cé tĭtĭ ă'bíyá Ābārāyāmā drĭgá sĭ. Gō'dá gólâ fĕ ōrĕ kpá Ābārāyāmā gólâ Ôvârí drĭ tā 'bâzô ōrĕ fĕzô drĭlâ rĭ drĭ.

⁷ Āmā ndrĭ nĭ trá kĭ, pătĭĭ ró, ōjĭlâ gólĭyĭ sĭsĭ-lésĭ rĭ 'bá yĭ rĭ ĭyĭ nĭ ōrĕ fĕlé gólĭyĭ ądū lésĭ rĭ 'bá yĭ drĭ. Ítĭ rĭ, Mālĕkīsēdékē 'dĭ rĭ'á sĭsĭ-lésĭ ró Ābārāyāmā drĭ sĭ.

⁸ Ā'dô drĭ-'bá ngá fĕfĕ kâ gólĭyĭ â'dó 'bá Lăvĭ kâ rĭ 'bá yĭ tāsĭ rĭ, gólĭyĭ rĭ'á ōjĭlâ gólĭyĭ 'ĕ 'bá drĭlĕ

gólīyī ngá û'dú 'bá ró cé tîtî ngá ãlô-ãlô mùdrî 'ásī âtrôlé fêlé ngá fêfê ró Ôvârí drî rî 'bá yî ï'dî. Gõ'dá Mâlêkīsédékê rî tāsī rî, trá rî'á ókizô drî-'bá ngá fêfê kâ gólâ rî 'bá zââ rîlî zââ bậđđí ró gólâ ngá-tî ãlô-ãlô mùdrî 'ásī gólīyī Ābārāyāmā drî â'dúlî trá 'dī 'bá yî trô 'bá rî ï'dî.

⁹ Lávī 'dī rî'á á'bíyá ró drî-'bá ngá fêfê kâ 'dī 'bá yî kâ ndrî gólīyī ngá trô 'bá trá ãlô-ãlô ïyî drî ngá cé tîtî mùdrî âtrôlé ngá fêfê ró Ôvârí drî rî 'bá yî 'ásī rî, mã â'dô âtá'á lâ kpá kī, Lávī rî gógó 'dī fê ngá kpá ãlô-ãlô cé tîtî ngá íyíkâ mùdrî âtrôlé âjú lésī rî 'bá yî 'ásī ngá fêfê ró Mâlêkīsédékê drî-'bá ngá fêfê kâ 'dī drî kôrô á'bíyá lâ Ābārāyāmā sī.* Ítī rî, Mâlêkīsédékê 'dī rî'á sísí-lésī ró kpá Lávī yî drî sī.

¹⁰ Nī ndrê drê, kpálé útî drê Lávī rî 'dī kô'dáwá rî, lëndrê ôzô gólâ trá njââ á'bíyá lâ Ābārāyāmā rî 'á tîlî kâyî gólâ Ābārāyāmā drî Mâlêkīsédékê rî úsúzó ngá fêzó drílâ rî sī rî kâtí.

¹¹ Drê sísí, tã ngá âtrôlé fêlé drî-'bá ngá fêfê kâ gólīyī â'dó 'bá Lávī kâ rî 'bá yî drî ngá fêfê ró Ôvârí drî rî, rî'á látî ânizó Ôvârí ngálâ tãlâ gólâ ââyê ró ôjílâ bê tã ònjí ïyíkâ rî 'bá yî 'ásī rî ï'dî. Trá rî'á té ítí kâyî gólâ Ôvârí drî tã 'bã'bã íyíkâ rî 'bá yî fêzó Músã drî tãlâ ôjílâ drî tã lâ yî 'êzó bê rî sī. Gõ'dá látî rî 'dī gõ'dá tã 'bã'bã Músã kâ 'ê'ê lâ bê rî ícá kô ôjílâ pãlé tã ònjí ïyíkâ rî 'bá yî 'ásī

* **7:9** 7.9 Útî Lávī drê kô. Gõ'dá tãlâ Ābārāyāmā â'dô Lávī rî á'bíyá 'î, Ābārāyāmā fê ngá 'dī 'bá yî bê Mâlêkīsédékê drî-'bá ngá fêfê kâ ró rî drî, ókizô ózowá lâ yî ndrî ïnjî Mâlêkīsédékê 'dī trá ngá fêfê Ābārāyāmā drígá 'dī sī.

ãlôlâ. Bê trá ítí rî, rĩ'á îcâ-îcâ ró Ôvârí drí drĩ-'bá tã êdé 'bá ró ngĩngî âjózó drĩ-'bá ngá fêfê kâ 'dĩ 'bá yî vò lâ 'á. 'Dĩ Yésũ ì'dí. Yésũ â'dó kô Lávĩ rî ózōwá 'î òzō Ārónā tí, gō'dá gólâ rĩ'á drĩ-'bá tã êdé 'bá ró â'dô tã Mālĕkĭsĕdĕkĕ kâ vó ró.

¹² Nĩ ndrê drĕ, îcâ bê trá drĩ-'bá ngá fêfê kâ drí ngá fĕlĕ Ôvârí drí tã ònjí tāsĩ rî lâràkô lâ jălĕ rî, ítí rî, îcâ kpá trá Ôvârí drí tã drílâ 'bălĕ trá òjílâ pázó rî jălĕ. Gō'dá ítí rî, gólâ âjô Yésũ trá òjílâ pălĕ tã ònjí 'ásĩ.

¹³⁻¹⁴ Gō'dá Kúmú ãmákâ Yésũ tã lâ pĕlĕ trá búkũ Ôvârí kâ 'á 'díyî pã 'bá ró rî tāsĩ rî, gólâ â'dó kô 'bășúró Lávĩ kâ 'ásĩ. 'Bășúró gólâkâ rĩ'á ngĩ, rĩ'á 'bășúró Yúdâ kâ rî ì'dĩ.* Músã 'bălĕ bê tã kĩ'á nĩ rî, ã'dĩ â'dô îcá'á nĩ â'dólĕ drĩ-'bá ngá fêfê kâ ró rî nĩ yã rî tāsĩ rî, gólâ âyé òjílâ äzākã Yúdâ kâ kô â'dólĕ drĩ-'bá ngá fêfê kâ ró ãlôwálâ, gbô cé òjílâ Lávĩ kâ rî 'bá yî ì'dĩ.

Tã Yésũ drí â'dózó tã êdé 'bá ãmákâ ró Ôvârí bê òzō drĩ-'bá ngá fêfê kâ Mālĕkĭsĕdĕkĕ kâtí rî

¹⁵ Ngbãângbãñ rî, mã nĩ trá dódó rōô kĩ, Ôvârí nĭ lătĩ ó'dĩ òjílâ pázó rî trá, tã êdé 'bá ngĩ lâ gólâ òzō drĩ-'bá ngá fêfê kâ Mālĕkĭsĕdĕkĕ kâtí rî âjózó tã êdéłĕ ãmã lâfálĕ 'á Ôvârí bê. Tã êdé 'bá rî 'dĩ rĩ'á Yésũ ì'dĩ.

¹⁶ Gólâ â'dó kô drĩ-'bá tã êdé 'bá ró â'dô tã gólĩyî Músã drí 'bălĕ trá rî vó ró. Â'dó tã â'dózó té 'bășúró mbĩmbĩ rî 'ásĩ kô. Gólâ â'dô trá tã êdé 'bá ró drĩ-ãcĕ Ôvârí drí fĕlĕ gólâ drí rî sĩ,

* **7:13-14** 7.13-14 Tã ângũ 'bá ângũ tã trá kĩ, 'díyî pã 'bá ãã'dô âfō'á 'bășúró Yúdâ kâ rî 'ásĩ.

tālâ mbârâkã gólâ 'á túbê gólâ rî 'bã 'bá rĩlĩ zãã gbádú ãdũkũ ãkó rî tãsí.

17 Ôvârí pẽ tã gólâ rî tãsí kĩ nĩ rî,
 “Ní â'dô 'bã'á kâÿî vósĩ cé tã êdé 'bá ró ãmã
 lâfálé 'ásĩ òjílã ámákâ bê zãã gbádú òzô
 Mâlêkĩsêdékê drí rĩrĩ drĩ-'bá ró zãã gbádú
 rî kâtí.”

Lôngó 110.4

18 Nĩ ndrê drẽ, Ôvârí nã lätî tã 'bã'bã 'ẽ'ẽ kã trá
 gārã drĩ, tãlã tã 'bã'bã rî 'dĩ 'bá yĩ rĩ'á mbârâkã
 ãkó òjílã pälé.

19 Nĩ ndrê drẽ, tã 'bã'bã gólĩyĩ Ôvârí drí âfêlé
 Músã sĩ rî ícã ÿyĩ kô òjílã ãzãkã 'bälé â'dólé tã
 mbî 'bá ró. Tã 'dĩ tãsí rî, Ôvârí âjô Yésũ trá lätî
 ó'dí gólâ â'dó 'bá tãndí ró rõo lätî tã 'bã'bã gólĩyĩ
 âfêlé kôro Músã 'ásĩ rî vó ró rî drĩ sĩ rî nĩlĩ. Mã
 'bã lĩfĩ Yésũ drĩ lätî nĩlĩ ãmã drí cãzó ãnyĩ Ôvârí
 rú.

20 Rĩ'á tã lãnĩ-lãnĩ 'i kĩ, Ôvârí 'bã Yésũ trá tã
 êdé 'bá ró ìtĩ lâtrĩtrĩ sĩ. Gõ'dá òjílã Lávĩ yĩ kã 'dĩ
 'bá yĩ âcã ÿyĩ trá â'dólé drĩ-'bá ngá fêfê kã ró cú
 ìtĩ lâtrĩtrĩ ìtrĩ ãkó.

21 Gõ'dá Ôvârí ìtrĩ lâtrĩtrĩ trá kâÿî gólâ drí Yésũ
 Krístõ rî 'bãzó â'dólé tã êdé 'bá ãmákâ ró Ôvârí
 bê rî tú. Gólâ âtã tã trá Yésũ rî tãsí kĩ, “Mã Ôvârí
 Yãkõvã ìtrĩ lâtrĩtrĩ trá tã 'dĩ tãsí. Mã já tã ìsũ
 ámákâ kô'dáwá. Mã 'bã tã trá kĩ,
 'Ní â'dô 'bã'á kâÿî vósĩ cé tã êdé 'bá ró zãã gbádú
 ãdũkũ ãkó.' ”

Lôngó 110.4

22 Lätî gólâ Ôvârí drí Yésũ rî 'bãzó tã êdé 'bá ró
 ãmã lâfálé 'á yĩ bê rî â'dã tã ãmã drí kĩ, tã-drĩ

lĕlē ó'dí drílâ 'bâlé trá ãmâ lâfálé 'á yí bê rî rî'á
 î'dí tãndí ró gãřã tã-drĭ lĕlē gólâ ãkú ró rî drĭ sĭ.
 Yĕsũ rĭ gógó rĭ'á má-tĭtĭ 'î ãmâ drĭ, pãtĭtĭ ró ãmâ
 drĭ nĭlĭ kĭ, Ôvãrĭ â'dô pãtĭtĭ tã gólâ drílâ 'bâlé tã-
 drĭ lĕlē ó'dí gólâkâ vó ró 'dĭ 'è'á.

²³ Tã ãzã bê gólâ Yĕsũ rĭ 'bã 'bá â'dólé íyĭkã tã
 êdé 'bá lârákô ngũ lâ ró drĭ-'bá ngá fĕfĕ kã rĭ 'bá
 yĭ drĭ sĭ rĭ. Ākú ró rĭ, drĭ-'bá ngá fĕfĕ kã 'dĭ 'bá
 yĭ bê rĭ'á dũũ. Gõ'dá õzõ drĭ-'bá 'dĭ 'bá yĭ ãlólã
 õdrã trá rĭ, 'dĭ lôsĭ gólâkã âdrĕ trá, îcã trá õjĭlã
 ãzã 'bâlé â'dólé drĭ-'bá ró gólâ rĭ võ 'á, tãlã lôsĭ
 ngá fĕfĕ kã 'dĭ õnĭ ró bê sĭsĭ 'álã.

²⁴ Gõ'dá Yĕsũ rĭ tãsĭ rĭ, gólâ rĭ íyĭkã zãã lédrĕ-
 lédrĕ ró tã êdé 'bá ró ãmâ lâfálé 'á Ôvãrĭ bê zãã
 gbãdú ãdũkũ ãkó.

²⁵ Bê trá ĩtĭ rĭ, gólâ îcã trá õjĭlã gólĭyĭ ânĭ 'bá
 âcálé ãnyĭ Ôvãrĭ ngálã kôró yĭ sĭ rĭ 'bá yĭ pãlé
 ngbã zãã gbãdú ãdũkũ ãkó, tãlã gólâ rĭ'á tólã
 kãyĭ vósĭ kárã lédrĕ-lédrĕ ró Ôvãrĭ bê, rĭ'á rãtãã
 'ĕlé Ôvãrĭ drĭ tã êdé 'bá gólĭyĭkã ró tã gólĭyĭkã
 tãsĭ, ã'dô ró bê Ôvãrĭ drĭ gólĭyĭ pãzó.

²⁶⁻²⁷ Îcã trá ãmâ drĭ Yĕsũ rĭ trõzó tã êdé 'bá
 ąngĭ ãmákã ró tã ãmákã tãsĭ ndrĭ. Nĭ ndrĕ drĕ,
 gólâ rĭ'á tãndí ró jãrá'bítĭ cú ĩtĭ tã õnjĭ ãkó yĭ 'á.
 ĩtĭ rĭ, gólâ rĭ'á ngũ drĭ-'bá ąngĭ ngá ĩ kã Ôvãrĭ
 drĭ gólĭyĭ â'dó 'bá tã õnjĭ 'bá ró rĭ 'bá yĭ drĭ sĭ.
 Ôvãrĭ íngã gólâ trá úrũ ãmbã lâ drĭ lâvũlĭ gãřã tã
 úrũ 'álã rĭ kã drĭ sĭ, ĩnjĭlĭ ĩnjĭ ãmbã lâvũlĭ kôró.
 Îcã trá drĭ-'bá ąngĭ ãzã 'dĭ 'bá yĭ drĭ kôronyã ĩlĭ
 ândálé ândã kãyĭ vósĭ cé, sĭsĭ lâ, tãlã tã õnjĭ gólĭyĭ
 nyãányã kã rĭ 'bá yĭ tãsĭ, gõ'dá rĭ lâ kpã, tãlã tã

ōnjí ōjílā Īsīrā'élē kâ rî 'bá yí kâ tāsī ndrī. Gō'dá ícá kô Yésū drí tã 'ezó ândálé ândâ tã ōnjí tāsī ōzō gólīyí kâtí. Gólâ 'bã cé ngá ãlô ì'dí ngá fēfē ró tãlâ tã ōnjí tāsī cú ĩtí tã lâ ândá ãkó. Gólâ fē íyí nyãányâ ì'dí drãlé ngá fēfē ró Ôvârí drí. 'Dĩ rí ícâ trá Ôvârí drí tã ōnjí ōjílâ kâ rî 'bá yí âyézó gólâ rí ōdrã sī.

²⁸ Pãtĩ ró, tã 'bã'bã gólīyí âfēlé kôrô Músã sī rí 'bá yí 'bã ōjílâ gólīyí cú tã âvĩ-âvĩ bê rí 'bá yí â'dólé drĩ-'bá ąngí drĩ-'bá ngá fēfē kâ rí 'bá yí kâ ró. Gō'dá volé drĩ lâ 'ásī rí, Ôvârí drí lâtrítrí ĩtrízó íyí mvá nyãányâ rí 'bãlé ì'dí tã êdé 'bá ąngí ãmákâ ró. Ó'bã gólâ cú ĩtí tã ōnjí âzākã ãkó ãlôwálâ, tãlâ ã'dô ró bê tã êdé 'bá tãndí ró ãmâ lâfálé Ôvârí bê rí 'á lãvũlĩ gãřã zãâ gbádú ãdũkũ ãkó.

8

Tã Yésū tã êdé 'bá ąngí ãmákâ ró rí tāsī rí

¹ Tã má drí rĩ'á âtálâ ãnĩ drí Yésū rí tāsī nô rĩ'á tã ąngí 'í. Kúmú ãmákâ gólâ rĩ'á tã êdé 'bá ró ãmâ lâfálé 'á Ôvârí bê rí, gólâ rĩ'á ōjílâ lânjã 'í. Gólâ rí trá gólé Ôvârí rí drĩ-ágó drĩ lésĩ ró, vō Ôvârí drí rĩzó drĩ-ácê bê 'bũũ 'álâ rí 'á. Vō rí 'dĩ rĩ'á vō ĩnjĩlĩ ĩnjĩ rōo rí ì'dí.

² Gólâ rí lōsĩ íyíkâ 'élé vō lânjã pãtĩ Ôvârí kâ úrú 'álâ rí 'á, Ôvârí êdé vō rí 'dĩ nĩ, â'dó kô ōjílâ mvá ì'dí.

³ Tã gólīyí drĩ-'bá ąngí drĩ-'bá ngá fēfē kâ rí 'bá yí kâ cé tĩtĩ 'bãlé 'élé rí, rĩ'á ngá fēfē fēlé gō'dá kpá rĩ'á kōrōnyã ĩlĩ fēlé Ôvârí drí. ĩtí rí, ícâ trá

Yésū drí â'dólé ngá bê fêlé Ôvârí drí tã êdé 'bá ąngí ąmákâ ró tã ńjĩ ąmákâ tāsĩ.

⁴ Ōzō Yésū ą'dô tíkó cé tã êdé 'bá gólâ rĩ 'bá tã 'élé ńnyákú drĩ nńngá rĩ, rĩ'dĩ rĩ, tíkó ícá kô gólâ rĩ 'bázó tã êdé 'bá ró, tãlâ ńjĩlã ązâ 'bá yĩ bê gólĩyĩ 'bálé trá â'dólé drĩ-'bá ngá fêfê ká ró tã êdélé, gō'dá rĩ'á ńyĩ cú ngá bê fêlé â'dô tã 'bã'bã Ôvârí ká rĩ 'bá yĩ vó ró.

⁵ Lôsĩ drĩ-'bá 'dĩ 'bá yĩ ká 'dĩ rĩ'á cé lĩndrĩ lôsĩ pătĩĩ gólâ tã êdé 'bá ąmákâ drĩ rĩ'á 'ělâ úrú 'álâ rĩ ká rĩ'dĩ. Tãlâ tã 'dĩ tāsĩ rĩ, Ôvârí 'bã tã Músã drĩ vō 'dĩ tāsĩ drĩ-mbĩlí sōsō sĩ. Músã drē 'ē'á vō gólâ Ôvârí drĩ 'ězó rũ úsúlĩ 'á lã ńjĩlã ńyĩkã bê rĩ 'dĩ'á rĩ, Ôvârí drĩ tã ątázó Músã drĩ drĩ-mbĩlí sōsō sĩ kĩ,

“Nĩ êdé ngá ndrĩ 'dĩ 'bá yĩ, nyé ōzō vō pătĩĩ ąmã ńńjĩzó úrú 'álâ gólâ má drĩ â'dalé nĩ drĩ únĩ drĩ 'álâ rĩ kátĩ.”

Áfō-áfō 25.40

⁶ Gō'dá nĩ ndrē drē, lōsĩ gólâ Ôvârí drĩ fêlé Yésū drĩ rĩ, tã lã ląńjĩ-ląńjĩ rōō gąřą lōsĩ tĩbē gólâ drĩ 'bálé drĩ-'bá ngá fêfê ká ązâ 'dĩ 'bá yĩ drĩ 'élé rĩ yĩ drĩ sĩ. Nĩ ndrē drē, lątĩ ó'dĩ gólâ Yésū drĩ êdélé ńjĩlã drĩ nĩzó Ôvârí ngálâ rĩ, rĩ'á tåndĩ ró ląvũlĩ kōrō lątĩ ąkũ Ôvârí ká gólâ Músã drĩ â'dalé trá ąmã drĩ rĩ drĩ sĩ, tãlâ tã gólâ Ôvârí drĩ rĩ'á tã lã 'bálé 'élē ńjĩlã ńyĩkã pázó tã lątĩ ó'dĩ 'dĩ ká tāsĩ rĩ rĩ'á tåndĩ ró ląvũlĩ kōrō tã 'bã'bã gólâkã lątĩ ąkũ rĩ ká drĩ sĩ.

⁷ Nĩ ndrē drē, tíkó ōzō lątĩ ąkũ tã-drĩ lělē sísĩ 'dĩ ká ą'dô trá nyé ndrĩ tåndĩ ró cú ńtĩ tã ązākã

ãkó îzâlâ rî, tí îcá kô Ôvârí drí lâṭî tā-drî lēlē ó'dí
kâ âzâ 'êzô.

⁸ Gõ'dá Ôvârí â'dâ tā ányâ yí drí ûsúlí òjílâ
íyíkâ tāsî tā-drî lēlē yí drí 'bâlê trá gólîyî bê rî
vó ró rî úlí nõ 'bá yî sî.

“Ôvârí Yākóvâ âtâ tā trá kî nî rî,
'Kâÿî ââ'dô âcá'á ãzátú má drí tā-drî lēlē ó'dí 'êzô
òjílâ ámákâ Īsîrâ'élê kâ rî 'bá yî bê.

⁹ Tā-drî lēlē ó'dí rî 'dî â'dó kô ôzô gólâ sîsî má drí
'êlé trá gólîyî á'bîyâ yí bê
kâÿî má drí gólîyî drî rûrî âsélé volé 'bâdrî
Mâşîrî kâ 'ásî rî sî rî kâtî.

Gólîyî 'dê trá ûgúlî drî tā tā-drî lēlē rî 'dî 'bá yí
kâ 'êlé.

Tâlâ tâ rî 'dî tāsî rî, má 'bââ lîfî gõ'dá kô gólîyî
drî,
tâlâ gólîyî vó ndrêzó.

¹⁰ Nôo rî'á tā-drî lēlē ó'dí má drí 'ê'á 'êlá ãzátú
òjílâ Īsîrâ'élê kâ bê rî î'dî.

Má â'dô gólîyî 'ê'á tā 'bâ'bâ gólîyî má drí 'bâlê
gólîyî drí 'êlé rî 'bá yî trôlé 'bâlê ãyî pîpîsîlî
'á rî 'bá yî nîlî dódó.

Ītî rî, gólîyî â'dô rî'á tā lâ yî 'êlé tândî ró.

Má â'dô â'dó'á î'dî Ôvârí gólîyîkâ ró.

Gõ'dá gólîyî â'dô â'dó'á òjílâ ámákâ ró.

¹¹ Ītî rî, â'dó kô îcâ-îcâ ró òjílâ âzâkâ òjílâ ámákâ
rî 'bá yî lâfálê sî drí 'bâ-tî-'dî-âzî ãyíkâ ró
rî 'bá yî

ngátâ âdrúpî lâ yí bê lîfî lâ yî îmbázó Ôvârí
Yākóvâ rî nîlî,

tâlâ gólîyî ndrî â'dô ámâ nî'á,

îtôlé òjílâ gólâ cú ĩtî âmbâ ãkó rî rú sî

cālē būúú ōjīlā gólā āmbā gólākā drí â'dólé
gãřã ndrī āzī-āzī lâ yí kâ drī sī rī rú.

12 Má â'dô tā ōnjí gólīyíkā rī 'bá yí âyé'á pīpīsilī
tāndī ámakā rī sī.

Gō'dá tā ōnjí rī 'dī 'bá yí tā lâ ágá má drī kô
ālôwálá.' "

Yērēmíyā 31.31-34

13 Gō'dá Ôvârí zīlī bê tā rī 'dī tā-drī lēlē ó'dí
íyíkā ró rī, 'dī 'bā gō'dá tā-drī lēlē sīsī gólākā 'dī
trá â'dólé tā ākú tā ífī ākó rī ró, tálā ngá gólā ākú
'bá trá gō'dá kpá tā lâ drī āzálé trá rī â'dô rú ízā'á
'wāâ.

9

*Tā Ôvârí rī ñnjī-ñnjī tāsī, â'dô tā-drī lēlē gólākā
sīsī ōjīlā bê rī*

vó ró rī

¹ Gō'dá â'dô tā-drī lēlē sīsī Ôvârí kâ ōjīlā íyíkā
Īsīrā'élē kâ rī 'bá yí bê rī vó ró rī, Ôvârí 'bā tā
āzā 'bá yí trá ōjīlā drī 'élē, ā'dô ró íyī ñnjīzó bê
dódó mbī. Gō'dá vō āzā kpá bê rī'á, gólā 'dīlī trá
Ôvârí rī ñnjīzó 'á lâ.

² Ítí rī, ú'dī gūgū rī 'dī trá. Gō'dá óókī gūgū rī
'dī 'alé lâ zālô rī. Vō sīsī áťī tīlī sī rī, úzī trá " 'vō
Ôvârí kâ" '. Vō rī 'dī 'á rī, órā ābélēngówá trá
njīrī â'dô lâ vó ró rī'á í'ī lâ íyī lámā ró, gō'dá
tārābízā kpá bê vō rī 'dī 'á cú āmbātā gólā ōrē
'bázó trá drī lâ ngá fēfē ró Ôvârí drī rī 'bá yí bê.*

* 9:2 9.2 Āmbātā 'dī rī'á lámā ró ngá nyānyā gólā Ôvârí drī fēlē
trá ōjīlā Īsīrā'élē kâ rī 'bá yí drī ndrō drīlīyī lámúzó vō 'á'í rī 'bá
yí 'ásī rī 'bá yí sī.

³ Võ rj̄ lâ ró gũgũ 'dī 'á rī kpá bê, ócâ lăfálé lâ võ s̄s̄j̄ rī rú s̄j̄ ítá b̄j̄ s̄j̄ kpăăkũ. Úz̄j̄ võ rj̄ 'dī “ ‘võ nḡnḡj̄ lâ Ôvârí drí” ’.

⁴ Gõ'dá võ rj̄ 'dī 'á rī, ngá bê rī'á zālô rj̄. Ālô rī rī'á tārābízā 'î, éêdê dáábõ 'ásī, r̄j̄zó ngá ăj̄j̄ bê tūrū-tūrū rī 'bá yī zălê dr̄j̄ lâ 'á Ôvârí drí. Gõ'dá s̄andúkũ rú'bá lâ ndr̄l̄j̄ dáábõ s̄j̄ kpá bê rī'á, 'd̄j̄j̄ rī'á cú ngá gól̄j̄yī â'dô tã-dr̄j̄ lělê Ôvârí kâ rī 'bá yī bê yī 'á. Gõ'dá ngá rī 'd̄j̄ 'bá yī rī'á ĩ'dī nō: límvo mvá dáábõ 'ásī cú ngá nyānyā z̄j̄l̄j̄ mánā rī bê 'á lâ, gõ'dá p̄j̄dr̄j̄gú Ārónā kâ gólâ b̄j̄ lô'bā 'bá f̄ô yī bê ăkũ ró rī bê, gõ'dá kpá kúnj̄ mvá kpākārā-kpākārā rj̄ gól̄j̄yī Ôvârí drí tã 'bā'bā iyíkâ tã-dr̄j̄ lělê s̄j̄s̄j̄ ôj̄l̄j̄ iyíkâ bê rī kâ rī 'bá yī ĩḡj̄zó dr̄j̄ lâ 'á rī 'bá yī bê.

⁵ Gõ'dá s̄andúkũ 'dī dr̄j̄ lâ ólôpâ mālāyíkâ l̄indr̄j̄ ăngj̄ ăngj̄ 'î zālô rj̄ t̄j̄ gārā lâ rj̄ rī 'bá yī 'ásī, tã â'dalé k̄j̄, p̄ătt̄j̄ Ôvârí rī rú ūsúl̄j̄ ôj̄l̄j̄ iyíkâ bê võ 'dī 'á. Mālāyíkâ l̄indr̄j̄ 'd̄j̄ 'bá yī úfú lâ yī âkô rú 'dó gólê s̄andúkũ 'dī dr̄j̄ 'álâ ró, gõ'dá 'd̄j̄j̄ rī'á võ gólâ Ôvârí drí r̄j̄zó tã ōnj̄j̄ ôj̄l̄j̄ kâ rī 'bá yī âyélê 'álâ rī ĩ'dī. Gõ'dá ngbāngbānō rī, má lée kô r̄l̄j̄ tã āzā 'd̄j̄ 'bá yī rālê ndr̄j̄ gũgũ 'dī tāsī ānī drí.

⁶ Gõ'dá éêdê gũgũ 'dī bê ngá 'á lâ 'd̄j̄ 'bá yī bê ĩt̄j̄ rī, dr̄j̄-'bá ngá l̄j̄ kâ rī 'bá yī rī ĩyī n̄j̄ ĩyíkâ f̄il̄j̄ cé 'alé lâ k̄l̄j̄ trá s̄j̄s̄j̄ ró rī 'd̄j̄ 'álâ ândalé ândalé rī'á tã Ôvârí rī ĩnj̄j̄zó rī 'êlé.

⁷ Gõ'dá gól̄j̄yī ĩcá kô f̄il̄j̄ 'alé lâ âk̄l̄j̄ rj̄ lâ ró rī 'd̄j̄ 'álâ. Cé dr̄j̄-'bá ăngj̄ dr̄j̄-'bá ngá l̄j̄ kâ rī 'bá yī kâ ālô rī ĩcā n̄j̄ f̄il̄j̄ ítá t̄j̄ âmbélé kpăăkũ gũgũ

'dī 'á 'dī ūgúlī lâ lésī, cālē vō ngīngī lâ Ôvârí drí 'dī 'álâ. Gõ'dá gólâ rī filí vō rī 'dī 'á cé ândâlâ ãlô ndrô 'á. Kâÿî gólâ drí rīzó filí 'dī sī rī, îcâ trá gólâ drí kōrōnyâ gólīÿî līlī līlī rī 'bá yī ârí lâ yī âtrōzó kpââ fēlé Ôvârí drí ngá fēfē ró tâlâ tâ ònjí íÿî nyáányâ kâ rī 'bá yī tâsī, gõ'dá kpá tâlâ tâ ònjí òjílâ âzâ 'bá yī drí 'èlé trá cú ítí vó lâ nīzó kô rī 'bá yī tâsī.

⁸ Tã rī 'dī 'bá yī sī rī, Líndrí Tãndí Ôvârí kâ â'dâ tâ âmâ drí kī, lậtị òjílâ drí fizó ítá tị 'dī ūgú 'álâ Ôvârí rī ùsúlī rī únjị drē kô kâÿî gólīÿî drī-'bá ngá lị kâ 'dī 'bá yī drí rīzó drē rī'á lōsī ìÿíkâ 'èlé gūgū rī 'dī 'á rī 'bá yī sī.

⁹ Gõ'dá tâ gūgū 'dī kâ â'dâ tâ âmâ gólīÿî rī 'bá lédrē-lédrē ró ândrō nô rī 'bá yī drí. Tã rī 'dī ítô lâ ì'dī rī'á nôtí. Kōrōnyâ gólīÿî ùlịlị trá ùlị-ùlị gõ'dá kpá ngá âzâ 'bá yī drī-'bá ngá lị kâ 'dī 'bá yī drí trôlé fēlé Ôvârí drí rī 'bá yī bê îcâ kô â'dô-â'dô òjílâ gólīÿî Ôvârí rī ìnjị 'bá kâ êdéle Ôvârí drí gólīÿî ndrēzó bê tâ mbị 'bá ró ngbángbá yī lịfị.

¹⁰ Tã ngá fēfē 'dī 'bá yī kâ Ôvârí drí rī tâsī rī, cé rī'á ngá gólīÿî nyále nyānyā gõ'dá mvùlị mvũmvũ gõ'dá kpá tâ gólīÿî òjílâ drí rī'á trá 'èlá ìÿî 'bãlé â'dólé ngbángbá Ôvârí lịfị rī 'bá yī tâsī rī ì'dī. Gólīÿî rī'á cé tâ gólīÿî Ôvârí drí 'bãlé òjílâ drí 'èlé ìÿî rú'bạ sī rī ì'dī. Gõ'dá lâ'bí 'dī 'bá yī rī trá ítí bũũ kâÿî Ôvârí drí tâ ndrī êdézó òjílâ lâfálé 'á yī bê Yēsũ sī rī sī.

Tã gólâ Yēsũ drí 'èlé trá tâ êdé 'bá ró òjílâ

lāfálé 'á Ôvârí bê rî

¹¹ Gõ'dá Yésũ âcâ trá 'díyî pã 'bá ró â'dólé tã êdé 'bá ạngí lâ ró tã êdéle âmâ lāfálé 'ásĩ Ôvârí bê drĩ-'bá ạngí ró, drĩ-'bá ạngí drĩ-'bá ngá lĩ kâ rî 'bá yí kâ rî vō lâ 'á tã tãndí gólĩyî ngá pãpã kâ gólĩyî ícá 'bá âmâ drí rî 'bá yí âfêlé ngbâangbânō. Gólâ nĩ trá filí vō pătĩĩ Ôvârí kâ rî 'á 'bũũ 'álâ. Vō rî 'dĩ rĩ'á ndrĩ nyé tãndí ró lậvũlĩ kôrô gũgũ drĩ-'bá ngá lĩ kâ gólĩyî ìnyákú drĩĩ nōngá nō 'bá yí kâ drĩĩ sĩ. Vō rî 'dĩ â'dó kô ăngó nō kâ ì'dĩ. Ôjilã 'dĩ vō rî 'dĩ 'dĩ' dĩ kô.

¹² Gõ'dá Yésũ fĩ bê vō rî 'dĩ 'á 'bũũ 'álâ rî, 'dĩĩ gólâ fĩ trá vō rî gógó gólâ Ôvârí drí rĩzó rî 'dĩ 'á. Gólâ fĩ trá vō rî 'dĩ 'á cé ândâlâ ãlô. 'Dĩĩ ícâ trá âmâ pãlé ndrĩ. Gólâ filí bê rî, gólâ trōó ìndrĩ ãrĩ ngátá ìtĩ ãrĩ kô nĩ'á fêlâ ngá fêfê ró Ôvârí drí. Gõ'dá gólâ fĩ trá íyî ãrĩ nyãanyã gólâ ícá 'bá trá Ôvârí drí âmâ pãzó tã ònjĩ âmákâ rî 'bá yí 'ásĩ zãã gbádú cú ìtĩ ãdũkũ ãkó rî sĩ.

¹³ Ôzō drĩ-'bá ngá lĩ kâ 'dĩ 'bá yí ùlĩ kōrōnyã trá trólé fêlé ngá fêfê ró Ôvârí drí rî, 'dĩĩ vósĩ rî, gólĩyî trō ãrĩ lâ yí lủvĩlĩ vō Ôvârí kâ 'dĩ 'á, tãlã Ôvârí ââyê ró tã ònjĩ ôjilã gólĩyî tã ònjĩ gólĩyĩkã drí gólĩyî 'bãlé â'dólé ònjĩ ró Ôvârí lĩfĩ rî 'bá yí kâ bê, gõ'dá gólĩyî drí ófó ìtĩ kâ gólĩyî zãlé trá Ôvârí drí rî 'bá yí ònjálé lĩmvũ sĩ rĩ lủvĩzó ôjilã 'dĩ 'bá yí drĩĩ. Tã ífĩ tã 'dĩ 'bá yí kâ kĩ, ngá rî 'dĩ 'bá yí ò'bã ró ôjilã 'dĩ 'bá yí bê â'dólé ngbángbã Ôvârí rî lĩfĩ drĩ 'á. Gõ'dá â'dô bê trá kĩ, ãrĩ gõ'dá ófó 'dĩ 'bá yí bê ãã'dô ícá'á pătĩĩ ôjilã jĩlĩ fĩnyáwá â'dólé ngbángbã ró ìtĩ rî,

14 'dōvó nī 'dē nī ḡsū tā drē mbârâkâ Yésū Krístō rī ārí kâ tāsī. Lōsī gólâ rī ārí kâ lāvū kôrô ārí kōrōnyā 'dī 'bá yí kâ rī drī sī. Yésū fē iyī nyāányâ bê drālē ngá fēfē ró Ôvârí drī ōjílâ pālē zāâ gbádú ḡdūkū ākó mbârâkâ Líndrí Tāndí Ôvârí kâ rī kâ sī rī, 'dī gólâ rī rī'á ngá fēfē gólâ járá'bití tándí ró cú ítí tā ōnjí āzākā ākó yí 'á rī fē'á ī'dī Ôvârí drī, tālâ īcâ ró bê āmâ pīpīsílí 'bālē â'dólē ngbángbá gō'dá āmâ īnjílí tā 'ē'ē āzâ-āzâ gólīyī rī 'bá āmâ drīlī lātī ōdrâ kâ drī rī 'ásī, tālâ pātī mā īcâ ró bê tā Ôvârí gólâ rī 'bá lédrē-lédrē ró 'dī kâ 'ēlé ī'dī.

15 Tālâ tā rī 'dī tāsī rī, Yésū 'díyī pā 'bá āmákâ ī'dī rī'á ōjílâ gólâ tā tā-drī lēlē ó'dí Ôvârí bê rī kâ êdé 'bá 'ī, ā'dô ró bê Ôvârí drī tā tándí ūrú 'alâ ḡdūkū ākó gólīyī yí drī tā lâ yī 'bālē trá rī āfēzó gólâ sī cú ítí ōjílâ gólīyī yí drī ḡzílí trá â'dólē iyī nyāányâ kâ ró rī 'bá yī drī ndrī. Mā īcâ trá tā tándí 'dī 'bá yī trōlē āmâ drī ōzō drī-vó kâtí, tālâ Yésū drā trá ōjílâ drī tīlí tā ōnjí gólâ gólīyī drī 'ēlé trá gólīyī drī ūjūzó trá kpī tā tā-drī lēlē drī-káká Ôvârí kâ rī kâ 'ēlé rī sī rī 'ásī. Tā tā-drī lēlē 'dī kâ pē gólīyī trá.

16 Ā'dô drī-vó tāsī rī, ōzō ōjílâ āâyē iyī tī-vō trá ngá iyíkâ ró rī 'bá yī lánjízó iyī ōdrâ volé drī 'ásī rī, drē sīsī olānjí ngá gólâkâ 'dī 'bá yī kō'dáwá áró lâ yī drī rī, āā'dô nī'á lâ zālō sīsī kī, pātī ōjílâ rī 'dī drā trá.

17 Tī-vō ōjílâ gólâ 'ē 'bá drālē rī kâ ā'dô ā'dó'á cú ítí tā ífí ākó drē gólâ ā'dô drē bê lédrē-lédrē ró rī. Ó'ē tā gólâ rī tī-vō kâ 'dī kō té būúū gólâ rī

ōdrā volé drī 'ásī.

¹⁸ Â'dô bê trá ítí rî, òzō ã'dô tâ-drī lēlē drī-káká Ôvârí kâ rî tāsī rî, drī-'bá ngá lî kâ 'dī 'bá yî îcâ trá tâ lâ 'élé kpá árí sī, 'dī rî tâ â'dalé kī, kōrōnyā gólâ fēlé trá 'dī drā trá drādrā tâ ōnjī ōjílâ kâ tāsī.

¹⁹ Tā gólīyî rālé trá tâ-drī lēlē sīsī 'dī kâ â'dô trá nōtī. Sīsī lâ, Músā âtâ tâ ndrī gólīyî 'bālé trá ōjílâ drī 'élé â'dô tâ 'bā'bā gólīyî Ôvârí drī 'bālé trá gólâ drī rî 'bá yî vó ró rî trá. 'Dī vósī rî, gólâ drī ítí jōrā fūzō ĩndrī bê, gō'dá árí lâ trōzō ōnjálé lūmvū sī. Gō'dá nīngá sī, fē zázá fē zīlī hīsópā rî kâ aņōzō gō'dá kăbīlīkī 'bí íkálé kăākâ ró rî âtrōzō ōmbélé fē rî 'dī sīlī ōzō sālāngā kâtī, gō'dá trōzō lâ sōlé árí ōnjálé 'dī 'á gō'dá āngílī lūvīlī búkū tâ 'bā'bā Ôvârí kâ rî 'bá yī kâ drī sī gō'dá kpá ōjílâ ndrī tólâ nā 'bá yī drī sī.

²⁰ Gólâ bê rī'á árí 'dī lūvī'á rî, gólâ rī tâ âtalé kī, "Nōo rī'á árí gólâ â'dó 'bá má-tītī ró tâ-drī lēlē gólâ Ôvârí drī 'bālé ānī drī tâ lâ yī ĩnjīlī ĩnjī ndrī rī kâ ĩ'dī."

²¹ Gō'dá Músā lūvī árí kpá ĩ'dī sī lâ gūgū gólâ kōrōnyā ūlī kâ Ôvârí drī 'á lâ rî 'dī drī sī gō'dá kpá ngá gólīyī ndrī rīzō lā'bī 'dalé ĩ'dī sī lâ yī Ôvârí rī ĩnjīlī rī 'bá yī drī sī.

²² Â'dô tâ 'bā'bā gólīyī Ôvârí drī 'bālé ōjílâ drī 'élé rī vó ró rî, îcâ trá â'dô ró bê árí lāsózó lūvīlī ngá drī sī ndrī, tālâ ngá rî 'dī 'bá yī â'dô ró bê ngbāngbā Ôvârí līfī. Ítí rî, Ôvârí rī tâ ōnjī áyéle cé ōzō óólāsō árí trá lūvīlī rī.*

* **9:22** 9.22 Ôvârí 'ê tâ 'dī trá Yésū rī ōdrā sī. Nī zī vérēsī 26 kápītā nô 'á.

23 Tālâ ngá gólĩyĩ gũgũ Ôvârí kâ 'dĩ kâ 'dĩ 'bá yĩ rĩ'á lãmbé tã pătĩĩ Ôvârí kâ 'bũũ 'álâ rĩ 'bá yĩ â'dázó òjílâ drí rĩ ì'dĩ, ìcâ trá ngá rĩ 'dĩ 'bá yĩ 'bãzó â'dólé ngbángbá Ôvârí lĩfĩ kōrōnyã ûlĩ-ûlĩ sĩ. Ìcâ trá ngá gólĩyĩ pătĩĩ 'bũũ 'álâ rĩ drí â'dózó tãndĩ ró ngbángbá. Tã 'dĩ tãsi rĩ, ngá 'è'á fũlâ rĩ ìcâ trá â'dólé tãndĩ ró lãvũlĩ kōrô tã tãndĩ kōrōnyã 'dĩ 'bá yĩ kâ rĩ drĩ sĩ, tãlâ cé rĩ'á òjílâ gólĩyĩ rĩ 'bá ngbángbá tãndĩ ró rĩ ìcâ trá filí 'bũũ 'álâ Ôvârí ngálâ.

24 Nĩ ndrê drê, 'díyĩ pã 'bá ãmákâ Yésũ fĩ kō vō rĩ gógó tãndĩ gólâ òjílâ drí êdéle drĩ-'bá ngá lĩ kâ rĩ 'bá yĩ drí rĩzó Ôvârí rĩ ùsúlĩ 'dĩ 'á. Vō rĩ 'dĩ rĩ'á cé líndrĩ vō gólâ pătĩĩ Ôvârí kâ 'bũũ 'álâ rĩ kâ ì'dĩ. Yésũ fĩ trá vō rĩ gógó pătĩĩ gólâ Ôvârí drí rĩzó 'bũũ 'álâ rĩ 'á, âdrélé Ôvârí ândrá tã ãmákâ ngĩlĩ Ôvârí drí.

25 Drĩ-'bá ạngĩ drĩ-'bá ngá lĩ kâ rĩ 'bá yĩ kâ íyíkâ rĩ ìcâ nĩ filí vō ngĩngĩ lâ ró ñnyákú nō drĩĩ Ôvârí drí rĩ 'á ndrô vósĩ cé kōrōnyã ãrí drílâ ùlĩlĩ rĩ bē. Gō'dá Yésũ fĩ íyíkâ kó cé ândâlâ ãlō vō Ôvârí kâ rĩ 'á 'bũũ 'álâ íyĩ nyãányã fēlé Ôvârí drí ngá fēfē ró. 'Dĩĩ â'dó kō òzō tã drĩ-'bá ngá lĩ kâ ãzâ 'dĩ 'bá yĩ kâ rĩ tí.

26 Òzō tíkó tã Yésũ kâ ã'dô trá tã gólâ drílâ ìcálé ândâlâ ândâ òzō drĩ-'bá ngá lĩ kâ 'dĩ 'bá yĩ kâtĩ rĩ, tí â'dô ìcá'á lãñō òdrã kâ 'dĩ drí Yésũ rĩ 'èzó ândálé dũũdũ ìtōlé kãyĩ gólĩyĩ Ôvârí drí ãngó nō 'bãzó rĩ sĩ âcálé bũũũ ãndrō nō. Vō lâ 'dĩ 'á rĩ, ngbãângbãñō rĩ, kãyĩ gólâ Ôvârí drí 'èzó tã ndrĩ

gólīyī yī drī 'bālē 'ēlé ōjīlā āngó nō kā pāzó rī 'bá yī ndēzó rī tú, Yésū ānī trá cé āndâlâ ālô íyī nyāányâ fēlé drālē tālâ lânō tā ōnjí kâ trólé volé āmâ drī sī.

²⁷ Ícâ trá ōjīlā drī ndrī ôdrāzó cé āndâlâ ālô, vó lâ 'ásī rī, Ôvârí â'dô tā gólīyīkâ lōndā'á kīlí.

²⁸ Ítí rī, Yésū fē íyī nyāányâ bê drālē ngá fēfē ró Ôvârí drī cé āndâlâ ālô rī, 'dī rī'á ícâ-ícâ ró lânō tā ōnjí ōjīlā dūú kâ rī 'bá yī kâ trólé volé. Gō'dá Yésū â'dô āgō'á āngó nō 'á kpá ó'dí. 'Dī gólâ rī kô ānīlí íyī nyāányâ fēlé kpá ó'dí tālâ tā ōnjí tāsī, gō'dá gólâ rī ānīlí 'dī ōjīlā gólīyī rī 'bá íyī līfī 'bā'bā sī 'díyī pā 'bá rī āgō-āgō āngó nō 'á rī drī rī 'bá yī 'bālē â'dólé ōzō yī kátí.

10

Tā Yésū drī íyī nyāányâ fēzó ōdrā sī ícálé tā ōnjí ndrī ōjīlā kâ trólé volé zāâ gbádú rī

¹ Tā 'bā'bā gólīyī Ôvârí drī áfēlé ōjīlā íyīkâ drī Músâ sī rī 'bá yī ícá kô ōjīlā pālē tā ōnjí 'ásī, tālâ gólīyī rī'á cé línđrī 'í tā â'dalé āmâ drī cé fūyā-fūyā ró tā tándí gólīyī Ôvârí drī tā lâ 'bālē trá 'ēlé āmâ drī Yésū sī ĵzátú rī tāsī. Tālâ tā rī 'dī tāsī rī, ōzō ōjīlā Ísīrā'élē kâ 'dī 'bá yī āānī íyī trá ndrô vósī cé kōrōnyā ājīlí līlī ngá fēfē ró Ôvârí drī â'dô tā 'bā'bā gólâ Músâ kâ 'dī 'bá yī vó ró rī, ngá fēfē rī 'dī 'bá yī ícá kô ōjīlā gólīyī ānī 'bá Ôvârí rī ĵnjīlī ĩtí 'dī 'bá yī 'bālē â'dólé jārā'bítí tándí ró Ôvârí līfī.

² Tíkó ōzō ngá fēfē kōrōnyā 'dī 'bá yī sī rī ĩcâ fī trá ōjīlā 'bālē â'dólé jārā'bítí ngbángbá ró tā ōnjí

gólīyíkâ rî 'bá yî 'ásī rî, ĩtí rî, tíkó ícá kô drīlīyī
 ânīzó kpá ó'dí kōrōnyā bê ĩlī ândalé ândâ fēlé
 Ôvârí drī tā ōnjī ĩyíkâ rî tāsī. Tíkó gólīyī â'dô
 ícá'á ngá fēfē 'dī 'bá yī fēfē lâ âyélé.

³ Gō'dá â'dó kô ōzō 'dī kâtí, ōjílā drī rīlí ânīlí
 ndrô vósī cé kōrōnyā fēlé ngá fēfē ró Ôvârí drī.
 Tā pātī ró, tā rī 'dī 'bā gólīyī rī'á tā ĩsūlī tā ōnjī
 ĩyíkâ rī 'bá yī tāsī kpá ó'dí ndrô vósī cé.

⁴ Â'dô trá ĩtí, tālā ícá kô ārī kōrōnyā 'dī 'bá yī
 kâ 'dī drī Ôvârí rī 'bālé tā ōnjī ōjílā 'dī 'bá yī kâ
 âyélé.

⁵⁻⁶ ĩtí Yésū Krístō ânī bê rīlí āngó nō 'á rī, gólā
 âtā tā trá kī nī rī,

“Ôvârí, ní lēé tā kô ōjílā drī kōrōnyā yī gō'dá ngá
 āzā 'bá yī ōzō ngá fēfē kâtí rī 'bá yī bê fēlé
 ní drī ánī 'bālé tā ōnjī gólīyíkâ âyélé.

Tā 'dī 'bá yī sú ní rú kô.

Gō'dá ní âfē bê-rī rú'bá ĩ'dī má drī rīzó 'á lâ,
 má drī drāzó ngá fēfē ró ní drī tā ōnjī ōjílā
 kâ tāsī.

⁷ Gō'dá má lôgō tā 'dī drī lâ trá kī,

'Ní ndrê drē, Ôvârí, mâ rī'á nō.

Má ânī trá rīlí njāâ tā gólīyī ní drī lēlé rī 'bá yī
 'élé ōjílā pázó,
 â'dô tā gólīyī ĩgīlí trá ámâ tāsī búkū áníkâ rī
 'á rī vó ró.' ”

Lôngó 40.6-8

⁸ Gō'dá ā'dô tā ĩgī-ĩgī Ôvârí kâ 'dī vó ró rī, Yésū
 Krístō âtā tā trá sīsī kī nī rī, “Ní lēé kô ōjílā drī
 kōrōnyā yī gō'dá ngá āzā 'bá yī bê fēlé ní drī ngá
 fēfē ró. Kōrōnyā gólīyī ĩlī zālē zāzā ngátá ngá
 āzā 'bá yī fēlé fēfē tā ōnjī trōlé rī, â'dó ĩyī kô ngá

gólīyī āyīkō lâ yī drī ánī cīlī rī ĩ'dī." Gólâ âtâ úlī ĩtí lâ 'dī kâtí 'dī, ōzō 'dī 'bá yī ā'dô kpálé tã 'bã'bã gólīyī Ôvârí drī 'bálé âmâ drī 'èlé rī 'bá yī ĩ'dī rī. ⁹ 'Dī vósī rī, Yésū drī tã âtázó kpá kī, "Ôvârí, mâ bê rĩ'á nō, má ânī trá tã gólīyī ní drī âmâ lēzó 'èlá rī 'èlé." Gō'dá úlī rī 'dī 'bá yī â'dâ tã kī nī rī, Ôvârí ndē tã sīsī íyíkâ kōrōnyā ũlī kâ tã ōnjí tāsī rī trá, ā'dô ró bê yī drī ícázó gō'dá tã ó'dí 'èlé ĩ'dī ōjílā pázó tã ōnjí 'ásī.

¹⁰ Tālâ tã rī 'dī tāsī rī, Yésū drī íyī nyāányâ fēzó drālē ândâlâ ãlô ngá fēfē tândí ró Ôvârí drī â'dô tã Ôvârí drī lēlé yī drī 'èlé rī vó ró, tálâ âmâ 'bálé ndrī â'dólé jará'bití tândí ró Ôvârí līfī.

¹¹ Kâyī vósī cé, drī-'bá ngá lī kâ rī 'bá yī rī ĩyī âdrélé vō Ôvârí kâ rī 'á ngá 'è'è íyíkâ 'èlé Ôvârí drī. Gólīyī rī trá kōrōnyā lárâkō ãlólâ 'dī līlī fēlé ngá fēfē ró Ôvârí drī tã ōnjí tāsī ândâlâ dūū. Gō'dá bê lé ĩtí rī, ngá fēfē rī 'dī 'bá yī ícá kō tã pātī rō tã ōnjí ōjílâ kâ rī 'bá yī trólé volé.

¹² Gō'dá Yésū Krístō tã êdé 'bá ró âmâ lāfálé 'á Ôvârí bê ōzō drī-'bá ngá lī kâ rī kâtí rī, fē íyī nyāányâ trá drālē ngá fēfē ró Ôvârí drī tã ōnjí tāsī. Gō'dá ngá fēfē rī 'dī ícá trá tã ōnjí âmákâ trólé volé zãâ gbádú ãdūkū ãkó. 'Dī vósī rī, gólâ rī trá vūdrī 'būū 'álâ Ôvârí rī drī-ágó drī lésī.

¹³ Gō'dá ngbāangbânō rī, gólâ bê rĩ'á tólâ kâyī gólâ ãjú-'bá-ãzī gólâkâ ndrī rī 'bá yī 'bãzó â'dólé gólâ rī pá zélé rī tēlé, tálâ gólâ drī â'dózó gólīyī drīlī drī-ácê bê kâkâ rā ndrī.

¹⁴ Rĩ'á ĩtí, tálâ Yésū fē íyī nyāányâ bê drālē ngá fēfē ró Ôvârí drī tálâ tã ōnjí tāsī rī, gólâ ícá

trá ôjílâ íyíkâ pǎlé tǎ ônjí gólíyíkâ rí 'bá yí 'ásí,
 â'dô ró bê gólíyí drí â'dózó bê jǎrá'bití mbîmbî
 ró Ôvârí lîfî rílí zǎâ ítí gbádú.

15 Gô'dá Líndrí Tǎndí Ôvârí kâ rí kpá úlî âtalé
 âmâ drí lîfî drî 'bá ró tǎ rí 'dî 'bá yí tǎsî. Gólâ
 âtâ tǎ ângû 'bá Yērēmíyǎ tî kî nî rí,

16 “Tǎ-drî lélê má drí 'ê'á 'êlâ gólíyí bê ñzátú rí
 rî'á nôtí.

Má â'dô tǎ ìmbâ-ìmbâ ámakâ 'bǎ'á rílí gólíyí
 pîpîsílî 'ásí.

Má â'dô ñgî'á lâ rílí gólíyí drî, tǎlâ gólíyí ô'ê ró
 bê.”

Yērēmíyǎ 31.33

17 Gô'dá Líndrí Tǎndí Ôvârí kâ âtâ úlî kpá kî nî
 rí,

“Tǎ ônjí gólíyíkâ rí 'bá yí gô'dá tǎ gólíyí drí 'êlé
 trá tǎ 'bǎ'bǎ ámakâ rú rí 'bá yí bê âgá kô
 âzākâ lâ má drî.”

Yērēmíyǎ 31.34

18 Ítí tǎlâ Ôvârí âyê tǎ ônjí 'dî 'bá yí trá ndrî ítí
 rí, ícá gô'dá kô kôrönyâ lîzó ï'dî kpá ó'dí Ôvârí
 drí tǎlâ tǎ ônjí tǎsî!

Tǎ gólíyí tǎ Ôvârí kâ rüzó njírî-njírî ró rí

19 Gô'dá â'dô bê trá ítí rí, âmâ âdrúpî yí âmâ
 îzó yí bê, mã nî trá pǎtî-pǎtî ró kî, mã ícâ trá fílî
 drî-bǎláyî ró ùrî âkó vö rí gógó gólâ Ôvârí drí
 â'dózó rí 'á, tǎlâ ôdrǎ Yésü kâ âmâ pǎzó rí tǎsî.

20 'Dî gólâ rí ôdrǎ nî lǎtî ó'dí trá âmâ drí fîzó
 drî-bǎláyî ró kôrô 'á lâ sî âdrélé gá Ôvârí ândrá

ōzō fifi ítá* tị ìlì gūgū 'álâ rî ũgú 'álâ rî kâtí. Látì ó'dí 'dĩ rĩ'á hùwà zāâ gbádu ăđũkũ ăkó ămâ drí fizó Ôvârí ngálâ.

21 Ítí rî, Yésũ rĩ'á tã êdé 'bá ạngí ămákâ Ôvârí bê gólâ rĩ 'bá ămâ ôjílâ Ôvârí kâ rî 'bá yî vó lâ yî ndrêlé ndrĩ rĩ ì'dí.

22 'Dôvó mã nĩ Ôvârí ngálâ tã lělê gólâ 'á zāâ băđĩ pĩpĩsílì ălô rĩ sĩ. Ítí rî, tã ìsũ ămákâ rĩ ăă'dô kô rĩ rĩ, tălâ Yésũ jĩ ămâ pĩpĩsílì trá ngbángbá ngá lạnjĩ-lạnjĩ tã ônjí ămákâ rĩ kâ rĩ 'bá yî 'ásĩ. Gô'dá gólâ jĩ ămâ rú'bạ trá ndrĩ â'dolé ngbángbá tã ônjí 'ásĩ lịmvũ tândí sĩ.

23 'Dôvó mã njũ kílìkpá ró tã gólĩyì ămâ drí tã lězó trá 'á lâ Yésũ rĩ tāsĩ rĩ rú pĩpĩsílì ălô sĩ tã ìsũ ămákâ jă ăkó, 'dôvó mã rĩ lịfì 'bă'bă sĩ Yésũ drĩ, nyé ôzô ămâ drí ătálé rĩ'á 'ělâ rĩ kâtí, tălâ mã nị trá kĩ, Ôvârí ăă'dô pătĩ kára tã gólĩyì gólâ drí tã lâ 'bălê trá 'ělê rĩ 'ě'á.

24 Ítí rî, 'dôvó mã ămũ ămâ ămâ vó 'ásĩ lővő ămákâ â'dalé ămâ ăzĩ-ăzĩ yî drí gô'dá kpá tã tândí 'ělê ì'dí ămâ ăzĩ-ăzĩ yî drí.

25 'Dôvó ìtí rî, mã rĩ rĩ'á zāâ rũ ê'bélé kpākă ălô vő ălô 'á Ôvârí rĩ lùyìlì. 'Dôvó ălô ămâ 'ásĩ rĩ ôrì kô pêtê ró cú ìtí rũ ê'bé ăkó vő ălô 'á, ôzô ôjílâ ũrũkă 'bá yî drí rĩ'á 'ělâ rĩ kâtí. 'Dôvó mã rĩ bê-rì mbârākă sôsô sĩ ămâ 'á ămâ vó 'ásĩ lậvũlì kôrô tã tândí gólĩyì ămâ drí 'ělê ngbăângbănô rĩ 'bá yî drĩ sĩ, tălâ kậyì gólâ Kúmú Yésũ drí ăgôzô rĩ trá 'ě'á ăcálé.

* **10:20** 10.20 Fifi Ôvârí ngálâ 'dĩ rĩ'á ôzô drĩ-'bá ạngí drĩ-'bá ngá lị kâ rĩ 'bá yî kâ drí fĩrì ítá gólâ 'ìlì gūgū Ôvârí kâ 'á rĩ ũgú 'álâ rũ ũsúlì Ôvârí bê rĩ kâtí.

26 Ānī gólīyī tā pātīī Ôvârí kâ nī 'bá ró rī, ōzō nī āzâ āādī drī trá vólé rīrī Ôvârí drī lēlé rī rú sī rīlī tā ōnjī 'ēlé gólâ rú rī, gō'dá tā āzākā yū ní drī 'ēlé Ôvârí drī tā ōnjī áníkâ rī 'bá yī āyézó.

27 Ītī rī, ngá āzâ yū ánī pālé, ní îcâ trá cé tā tēlé ūrī sī Ôvârí ōkī ró tā ní rú. Gólâ â'dô lâņō ángí fē'á ōjílâ gólīyī rú pī 'bá trá yī rú rī drī ngbá lāṣi ōnjī rā'dâ rī sī.

28 Ōzō ōjílâ āzâ ō'ê tā ōnjī trá â'dô tā 'bā'bā gólīyī Ôvârí kâ âfēlé kôrô Músâ sī rī vó ró rī, ĩtī rī, ōzō ĩfī drī 'bá ā'dô trá cé rī ngátâ nâ tā â'dalé kī, pātīī ōjílâ 'dī ō'ê tā ōnjī 'dī trá rī, 'dīī îcâ trá tā kī 'bá drī tā kīzō gólâ rú. Ītī rī, úfû gólâ trá ĩtī lâ 'dī kâtī cú ĩtī lātī drílâ íyī pāzō lâņō 'dī 'ásī rī ākó.

29 Ā'dô bê trá ĩtī rī, ā'dô â'dô rú 'ē'á nī ōjílâ gólâ rī 'bá íyíkâ kó Ôvârí rī mvá rī ĩnjīlī kô'dáwá rī tāsī yā? Lâņō gólâ 'ē 'bá 'dēlé gólâ drīī rī â'dô â'dó'á ángí lâvūlī gārā. Yésū âyē íyī ārí lâdâlē ōjílâ rī 'dī jīlī tā ōnjī íyíkâ 'ásī â'dô tā tā-drī lēlé kâ rī vó ró, gō'dá ōjílâ rī 'dī ndrē ārí rī 'dī â'dolé tā ífī ākó ró mbârākâ ākó, ókīzō gólâ drī Yésū rī lôtorē pá sī kpādī-kpādī rī kâtī. Ītī rī, ōjílâ rī 'dī 'dâ Líndrí Tāndí Ôvârí kâ gólâ pīpīṣīlī tāndí â'dá 'bá ĩ'dī gólâ drī drī-bālayī ró rī trá. Nī ĩsū tā lâņō ángí 'ē 'bá â'delē gólâ drīī rī tāsī. Lâņō rī 'dī â'dô lâvū'á kôrô lâņō ōjílâ gólâ gā 'bá trá dó tā 'bā'bā gólīyī Músâ kâ rī 'bá yī ĩnjīlī rī kâ drīī sī.

30 Nī ndrē drē, mā nī trá kī, Ôvârí ĩ'dī gólâ tā âtá 'bá kī nī rī,

“Mâ ĩ'dî rĩ'á lâṅõ fě 'bá 'ĩ õjĩlã gólã tã õnjĩ 'ě 'bá rĩ drĩ rĩ.
 Má â'dô tã 'ě'á gólã rú, â'dô tã õnjĩ gólãkã 'ělé trá rĩ 'bá yĩ vó ró.
 Mâ Ôvârí Yãkóvã â'dô tã õjĩlã ámakã rĩ 'bá yĩ kã kĩ'á nĩ.”

Tã 'Bã'bã Ândã 32.35-36

³¹ Lãṅõ Ôvârí gólã rĩ 'bá zãã gbádú rĩ drĩ âfělé rĩ, rĩ'á tã gólã ũrĩ ró rōõ rĩ lôfĩlĩ ĩ'dĩ.

³² 'Dõvó ânĩ nyãanyã, tã ânĩkã sĩsĩ nã ããgã ânĩ drĩ. Kãyĩ ânĩ drĩ rú jãzó â'dólé krístõ 'bá ró rĩ sĩ, Ôvârí ĩcĩ ânĩ ĩfĩ trá tã íyĩkã nĩlĩ. Vó lâ sĩ rĩ, õzõ lâṅõ õtĩrĩ ânĩ ũsú rōõ rĩ, lâṅõ rĩ gógó 'dĩ pěé ânĩ kô.

³³ Kãyĩ ũrũkã 'bá yĩ sĩ rĩ, ólô'dã ânĩ gõ'dá kpá tã ãnyĩ ró rĩ 'bá yĩ 'ězó ânĩ drĩ õ'bĩ 'á. Gõ'dá kãyĩ ãzã 'bá yĩ sĩ rĩ, nĩ ĩcã trá âdrélé ânĩ ãzi-ãzi gólĩyĩ rĩ'á lô'dálã rĩ 'bá yĩ gãrã drĩ 'á, tãlã â'dólé mbãrãkã sölé gólĩyĩ 'ásĩ.

³⁴ Gõ'dá kpá kãyĩ ãzã 'bá yĩ sĩ rĩ, nĩ nĩ ĩzã krístõ 'bá gólĩyĩ õmbélé trá gãnĩmã 'á rĩ 'bá yĩ kã trá, gõ'dá ĩtĩ rĩ, ĩzã lâ yĩ drĩ kpá gãzó ânĩ ĩfĩ. Gõ'dá õjĩlã ôpã ngã ânĩkã bê ndrĩ ânĩ drĩgã sĩ tã anyã ró rĩ sĩ rĩ, nĩ rĩ trá ãyĩkõ sĩ, tãlã nĩ nĩ trá kĩ, Ôvârí fě tã tãndĩ gólĩyĩ rĩ 'bá ânĩkã ró zãã gbádú rĩ 'bá yĩ trá ânĩ drĩ.

³⁵ Â'dô bê trá ĩtĩ rĩ, 'dõvó nĩ âtũ fĩ gágã ãyĩkõ sĩ rĩzó tã lělé Ôvârí 'á pĩpĩsĩlĩ ãlô sĩ. ĩtĩ rĩ, Ôvârí â'dô tã tãndĩ 'ě'á ânĩ drĩ ĩzãtú drĩ-'ã ró.

³⁶ 'Dõvó nĩ rĩ zãã fĩ âtũ-âtũ sĩ tã lělé Ôvârí 'á ĩtĩ, ã'dô ró bê ânĩ drĩ rĩzó kárã, rĩ'á tã gólĩyĩ Ôvârí drĩ lělé ânĩ drĩ 'ělé rĩ 'bá yĩ 'ělé ĩ'dĩ. Ôzõ nĩ õ'ě

trá ĩtí rí, 'dĩ gō'dá ānī drí fí tã tãndí ndrĩ gólĩyī
 Ôvârí drí tã lâ yī 'bãlé trá âfêlé ānī drí rí 'bá yī
 ũsúzó.

³⁷ Tã rí 'dĩ â'dô â'dó'á ôzô Ôvârí drí rĩ'á átálâ
 tã ângũ 'bá Hãbákã tı rí kátı kī,

“Rĩ'á cé kâyı fınyáwá volé drı 'ásı,

ôjılã gólâ mã Ôvârí drí tã lâ 'bãlé trá âjólé rı
 drı âcázó. Gólâ njãá kô.

³⁸ Ôjılã tã mbĩmbı 'bá ró rı 'bá yī â'dô rĩ'á ĩyı tã
 ndrĩ 'êlé tã lêlé sı má 'á.

Gō'dá ôzô ôjılã ámákã âzâ ôđı drı trá gōzó volé
 rı,
 tã gólâkã sú gō'dá má rú kô.”

Hãbákã 2.3-4

³⁹ Âmã nyãányã â'dó kô rĩ'á ôjılã gólĩyı drı dĩ 'bá
 gólé volé Ôvârí rú sı gō'dá gólĩyı Ôvârí drı 'bã'á
 ũfú'á lâ rı 'bá yī ĩ'dı. Gō'dá âmã âmângá rĩ'á ôjılã
 gólĩyı rı 'bá rılı tã lêlé sı Ôvârí 'á gólĩyı Ôvârí drı
 pãlé ĩyĩngá trá rı yī ĩ'dı.

11

Tã tã lêlé Ôvârí 'á rı tãsı

¹ Tã ífı tã lêlé kã Ôvârí 'á rı ĩ'dı rĩ'á nõtı. Mã
 nı trá kı, tã gólĩyı âmã drı lıfı 'bãzó vó lâ Ôvârí
 rı tãsı rı 'bá yī â'dô pãtıı â'dó'á té ĩtı, ôzô kpálé
 mã ôndrê tã rı 'dĩ 'bá yī kô ngbãangbãnô âmã
 lıfı nyãányã sı rı.

² Nı ndrê drê, âkũ ró nã 'bá yī sı rı, tã âmã
 á'bıyá yı drı ĩyı vó 'bãzó tã lêlé Ôvârí 'á pıpısılı
 ãlô sı rı, sũ trá Ôvârí rú tákányı. Gō'dá nõô yı
 rĩ'á tã gólĩyı â'dó 'bá trá tã tã lêlé kã tãsı âkũ ró
 nã 'bá yī sı rı ĩ'dı.

3 Tã lēlē Ôvârí 'á rî rî'á tã gólâ âmâ 'bã 'bá tã nîlî kî nî rî, tã ómvó ngá 'ásî rî, Ôvârí lô'bã ngá gólîyî ndrî ãngó nō kâ rî 'bá yî trá gbō cé úlî âtâ-âtâ sî. Ítî rî, Ôvârí lô'bã ngá gólîyî âmâ drî ndrēlé rî 'bá yî nî gō'dá ngá âmâ drî ndrēlé âmâ lîfî sî kō'dáwá rî 'bá yî bê.

4 Ẹkû ró nã sî, tãlã Ábēlē lē tã trá Ôvârí 'á rî drî sî, gólâ drî ícázó ngá fēfē tãndí íyíkâ fēlé Ôvârí drî lậvũlî kôró ậdrúpî lâ Káyĩnã kâ fēlé Ôvârí drî rî drî sî. Ábēlē rî tã sũ trá Ôvârí rú rōô ì'dí. Gō'dá Ôvârí drî gólâ rî ndrēzó òjílã tã mbî 'bá ró, gō'dá drílã tã tãndí âtázó ngá fēfē gólâkâ rî tã sî 'dí. Gō'dá nĩngá sî, Ábēlē ícã trá zãã tã tãndí â'dalé âmâ drî ãndrō nô tã lēlē gólâkâ Ôvârí 'á rî sî, òzō kpálé gólâ òdrã kpá trá ắkpākã'dã ắkû ró nã sî rî.

5 'Dĩ vósî rî, tãlã Ẽnókã lē tã kpá Ôvârí 'á p̣p̣îṣîḷî ãlô sî rî drî sî rî, ì'dí ícã kô gólâ drî drãzó drãdrã. Ôvârí trô gólâ rî nyãányã cú ìtî kúlũndũndũ ró 'bũũ 'álã, gō'dá úũsú gólâ kô ãnyákú drî nōngá. Gō'dá tã ìgî-ìgî Ôvârí kâ âtã trá kî, sîsî ắkpākã'dã únjî Ẽnókã drē kô úrú 'álã rî, gólâ rî tã sũ trá Ôvârí rú rōô.

6 Gō'dá bê ìtî rî, ícã kô òjílã ấzãkã drî Ôvârí rî 'bãzô ấyíkô ró cú ìtî tã lē ắkô gólâ 'á. Nî ndrē drē, òzō òjílã ấzã òlē trá ânĩlí Ôvârí ngálã rî, ícã trá gólâ drî tã lēzó kî, p̣ậṭṭĩ Ôvârí bê, rî'á zãã lédrē-lédrē ró, gō'dá Ôvârí â'dô p̣ậṭṭĩ tã tãndí 'è'á òjílã gólîyî ânî 'bá gólâ ngálã p̣p̣îṣîḷî ãlô sî rî 'bá yî drî.

7 'Dĩ vósî rî, tãlã Nówã lē tã trá Ôvârí 'á p̣p̣îṣîḷî

ālô sī rī drī sī rī, gólâ drī îcázó tâ gólâ Ôvâri kâ drī-mbílí sōzó gólâ lífī tâ gólīyī 'ê 'bá â'dólé ïzátú drē gólâ ndrē kô rī tāsī rī ârízó 'élé. Gólâ drī Ôvâri rī ïnjīzó tâ 'dī tāsī. Gō'dá drílâ ngāzó kōlóngbō ândrē pālē, té ōzō Ôvâri drī tâ lâ 'bālē drílâ rī tí. Ítí rī, Ôvâri drī gólīyī pāzó ōjílâ gólâkâ rī 'bá yī bê ndrī kōlóngbō rī 'dī sī. Gō'dá tâ gólâ Nówâ drī 'élé tâ lēlē sī rī â'dâ tâ kī, ōjílâ āzâ 'bá yī ndrī āngó drī kâ rī'á ïyī tâ ōnjí 'bá gólīyī gâ 'bá trá dó tâ Ôvâri kâ ârílí rī 'bá yī ï'dī. Ítí rī, Nówâ drī â'dózó ōjílâ ālô gólâ Ôvâri drī trólē 'bālē tâ mbī 'bá ró rī ï'dī tálâ tâ lēlē gólâkâ sī.

⁸ Dīi vósī rī, Ābārāyāmā lē tâ kpá trá Ôvâri 'á. Tā rī 'dī tāsī rī, Ôvâri zílí bê gólâ nī'á rílí 'bādrī ātrā āzâ gólâ Ôvâri drī tâ lâ 'bālē fēlé gólâ drī rī 'álâ rī, gólâ ârī Ôvâri rī tī-vō 'dī té ítí. Í'dī drílâ ngāzó 'bādrī íyikâ rī âyéle nīzó, kpálē gólâ nī drē 'bādrī rī gógó Ôvâri drī gólâ rī lēzó nílí 'álâ 'dī sīsī lâ sī kō'dáwá rī.

⁹ Tálâ tâ lēlē gólâkâ tāsī rī, gólâ rī trá rílí ōzō ōjílâ ātrā kâtí 'bādrī gólâ Ôvâri drī tâ lâ 'bālē trá 'ê'á fēlá gólâ drī ïzátú 'dī 'á. Ítí rī, Ābārāyāmā rī trá gūgū 'á, gō'dá Īsákâ yī Yākóbâ bê rī ïyī kpá trá ōzō Ābārāyāmā kâtí gūgū 'ásī ndrō dūū sī. Īsákâ yī Yākóbâ bê 'dī 'bá yī, Ôvâri 'bā tâ kpá vólé lésī 'bādrī ālólâ 'dī fēzó gólīyī drī.

¹⁰ Ābārāyāmā lē tâ-drī rīzó ōzō ōjílâ ātrā kâtí 'dī, tálâ gólâ rī 'dī rī'á jārībâ ândrē gólâ Ôvâri drī 'ê'á tâ lâ 'bālē gō'dá 'ê'á fēlá yī drī rīzó 'á lâ rī tēlé. Gō'dá Ôvâri 'dī jārībâ rī 'dī â'dólé ndándá

zāâ gbádú ûfú âkó lâ.

11 Ōzō Ābārāyāmā ā'dô kpálé òjílā gólâ dē 'bá trá kpārādī rī ĩ'dī rī, gō'dá ōzō kpálé òkó lâ Sārā ā'dô iyíkâ óndó 'i rī, Ābārāyāmā ícā trá â'dólé mvá átá ró, tálâ gólâ lē tā trá tā Ôvârí kâ 'á pīpīsilī ālô rī sī. Gólâ lē tā trá kī, Ôvârí â'dô pātī tã gólâ drī 'bālé 'elé rī 'ē'á.

12 Gō'dá ōzō kpálé Ābārāyāmā drī â'dózó trá ārākā ró kpārādī ānyī 'ē'á drālé rī, Ôvârí 'bā gólâ trá â'dólé á'bíyá ró ózōwá bē dūūdū. Gō'dá gólâ rī ózōwá yī lūtī trá ácálé ōzō ĩ'bī'bīwá gólīyī 'būū 'álâ ngátá ōzō sínýtã gólâ ícálé lálâ kô ĩmvú ândrē tī sī rī kâtí.

13 Ītí rī, òjílâ tã lē 'bá trá Ôvârí 'á pīpīsilī ālô sī 'dī 'bá yī òdrā ĩyī trá cú ĩtí sīsī drē gólīyī úsú tã gólīyī ndrī Ôvârí drī tã lâ yī 'bālé 'elé gólīyī drī rī kô. Gō'dá rī, gólīyī nī trá kī, Ôvârí â'dô tã rī 'dī 'bá yī 'ē'á ĩzátú sīsī 'á tólâ. Tálâ tã 'dī tāsī rī, gólīyī rī trá āyīkō sī. Gólīyī kī, ĩyī ā'dô òjílâ ātrâ kâtí gō'dá lâmú 'bá ró ōzō ĩyī ā'dô drē bē rī'á nōngá ĩnyákú nō drī rī.

14 Nī ndrē drē, òjílâ gólīyī tã átá 'bá ĩtí 'dī 'bá yī rī, â'dâ tã kī, gólīyī rī'á ĩfī 'bā'á â'dózó cú 'bādrī ĩyī nyāányâ kâ gólīyī drī lélé rī bē ātī 'á tólâ rī drī zāâ gbádú ró.

15 Gólīyī rī kô tã ĩsūlī 'bādrī ĩyī átá yī kâ ĩyī drī âyélé trá volé rī tāsī. Ōzō tí gólīyī ĩsū tã trá 'bādrī rī 'dī tāsī rī, tí gólīyī gō nō trá volé tólâ.

16 'Dīl vō lâ 'á rī, gólīyī 'bā ĩyī ĩfī 'bādrī gólâ 'būū 'álâ gólâ 'bā'á â'dólé tândí ró rōô lâvūlī 'bādrī átá lâ yī kâ rī drī sī rī drī. Tálâ 'dīl tāsī

rî, Ôvârî êdê jārībā andrê trá 'būû 'álâ gólīyî drí rīzô 'á lâ, ā'dô ró bê yî Ôvârî drí tā â'dázô kī, yî āā'dô rī'á cú itī ānyī ākó gólīyî tāsī. Gō'dá gólâ rī'á āyīkō ró, tālâ gólīyî drí iyī zīzô Ôvârî iyīkâ ró rī sī.

17-18 Gō'dá Ôvârî âtâ tā trá Ābārāyāmā drí Īsákā rī tāsī kī nī rī, “Īsákā â'dô lūtī'á nī â'dólé ní drí ózōwá bê dūû, ózō má drí tā lâ 'bālê trá ní drí rī kâtí.” Ôvârî 'bā tā kpálê tā 'dī 'élê Ābārāyāmā drí Īsákā sī rī, Ôvârî ōtírī tā ĩnjī-ĭnjī Ābārāyāmā kâ ũjūû rī, Ābārāyāmā â'dô trá njāâ iyī mvá Īsákā rī ōmbê ĩlī â'dólé ngá fēfē ró Ôvârî drí, tālâ gólâ lē tā trá Ôvârî 'á pīpīsīlī ālô sī. Gō'dá tā lēlē gólâkâ sī, gólâ â'dô trá njāâ mvá rī gógó gólâ Ôvârî drí tā 'bázô trá ózōwá dūû fēzô ĩ'dī sī lâ rī 'dī fūlī.

19 Gō'dá ā'dô bê trá tā Ôvârî drí 'bālê trá rī ĩ'dī rī, Ābārāyāmā ĩsū tā kī, Ôvârî ĩcâ trá Īsákā rī līdrīlī ōdrā 'ásī, ā'dô ró bê tā yī drí 'bālê trá 'dī 'ēzô. Gō'dá tā rī 'dī â'dô trá ókīzō Ôvârî līdrī Īsákā trá âtrólê lôgólê Ābārāyāmā drí.

20 'Dīlī vósī rī, tālâ Īsákā lē tā kpá trá Ôvârî 'á rī drí sī rī, gólâ drí ōrē fēzô mvá lâ yī Yākóbā drí gō'dá Ēsáwō bê â'dô tā gólīyī 'ē 'bá â'dólê ĩzátú rī tāsī, â'dô tā gólīyī Ôvârî drí 'bālê trá rī vó ró.

21 'Dīlī vósī rī, tālâ Yākóbā lē tā kpá trá Ôvârî 'á rī drí sī rī, gō'dá gólâ ōtírī 'ēê drālê rī, gólâ drí ngázô ōrē fēlê 'dīyīmvá Yōsépā kâ rī 'bá yī drí â'dô tā Ôvârî kâ rī vó ró. Gō'dá gólâ fēlê bê ōrē 'dī trá rī, gólâ drí rīzô âdrélê drī âṭī-âṭī ró

pīdrígú íyíkâ rú íyî âṭīlī gá, gō'dá gólâ drí rāṭāā 'ēzō Ôvârí drí 'dīyímvá 'dī 'bá yî tāsī.

²² Gō'dá 'dī vósī rī, Yōsépā lē tā kpá trá Ôvârí 'á pīpīsilī ālô sī. Tālâ tā rī 'dī tāsī rī, gólâ â'dólé bê 'ē'á drālē rī, gólâ âṭâ tā kī, Ôvârí ūnjī lāṭī trā ōjīlā íyíkâ rī 'bá yî drí fōzō volé Māšīrī 'ásī ūzátú, ōzō drīlā tā lâ 'bālē trá rī kâtī. Gō'dá gólâ drí tā âṭázó kpá íyî āvō tāsī.*

²³ Nīngá sī rī, Músā rī átá yî Músā rī ândrē bê lē íyî tā kpá trá Ôvârí 'á. Tā rī 'dī tāsī rī, úṭīlī bê Músā rī, gólīyī drí gólâ rī lāpízó párá nā sī, tālâ gólâ sū trá rōō. Ī'dī gólīyī lēē kō tā gólâ kúmú āngī Māšīrī kâ drí 'bālē rī 'ēlē, tālâ kúmú Māšīrī kâ 'dī 'bā tā trá mvá ōdé āgō ró Īsīrā'élē kâ rī 'bá yî ūfúlī ndrī. Gólīyī rī trá cú ĩtī ūrī tā kúmú āngī 'dī kâ 'bālē 'dī kâ ākó tālâ tā lēlē gólīyíkâ 'dī tāsī.

²⁴ Gō'dá Músā rī gógó lē tā kpá trá Ôvârí 'á pīpīsilī ālô sī. Ī'dī gō'dá gólâ mbâ bê âcálé āgō āmbá ró rī, gólâ gā dó ōjīlā drí íyî zīlī kúmú Māšīrī kâ 'dī mvá lâ ōkó ró rī mvá lâ ró.

²⁵ Gólâ 'bā bê-rī íyî nyāányā ĩ'dī â'dólé ōjīlā Ôvârí kâ ró ōjīlā Īsīrā'élē kâ rī 'bá yî lāfálé, ā'dô ró bê lāṅō drí íyî ūsúzó bê kpākā ālô. Gólâ lēē tā kō rīzō āyīkō tā ōnjī 'bá* Māšīrī kâ rī kâ 'á, ōzō ā'dô bê kpálé kâyī fínyáwá sī rī.

* **11:22** 11.22 Yōsépā lē ōjīlā Īsīrā'élē kâ rī 'bá yî drí íyî āvō fā trólé volé nī'á 'bālâ 'bādrī Ôvârí drí tā lâ 'bālē fēlē gólīyī drí rī 'á. Tā Ómvó Ngá 50.25 **11:23** 11.23 Āfō-āfō 1.16. * **11:25** 11.25 Tā ōnjī 'bá Māšīrī kâ 'dī 'bá yî rī trá ôvârí ābārādāgō ĩnjīlī ĩ'dī.

26 Tã ìsũ gólâkâ trá rĩ'á nõô rĩ tí. Rĩ'á tãndí ró íyĩ lô'dázó òjílã Ôvârí pătĩĩ kâ rĩ 'bá yĩ bê, 'díyĩ pã 'bá gólâ Ôvârí drí 'è'á àjólâ ìzátú rĩ tãsí. Tã rĩ 'dĩ lậvũ kôrô drĩ-ngá gólĩyĩ dũũ Mặsĩrĩ kâ gólĩyĩ yĩ drí 'bã'á ùsũ'á lâ ózôwá kúmú ạngĩ kâ ró rĩ drĩĩ sĩ, tãlã gólâ rĩ íyĩ lịfị 'bãlé tã lãnjã ndrĩ gólĩyĩ Ôvârí drí 'bãlé trá 'èlé òjílã íyĩkâ drí rĩ 'bá yĩ drĩĩ.

27 Tãlã Músã lẹ tã trá Ôvârí 'á rĩ drí sĩ rĩ, ì'dĩ gólâ drí ìcázó àfôlé Mặsĩrĩ 'ásĩ cú ìtĩ ậwặ kúmú ạngĩ kâ rĩ ùrĩ lâ ãkó, gólâ rĩ trá zãã tã lələ Ôvârí 'á, tãlã ókĩzô gólâ ìcã trá Ôvârí gólâ òjílã drí ìcálé ndrêlã kô ìyĩ lịfị sĩ rĩ ndrêlé.

28 Tãlã tã lələ Músã kâ Ôvârí 'á rĩ sĩ rĩ, gólâ drí tã Ôvârí kâ kậyĩ drĩ-káká lậvũ-lậvũ kôrô rĩ kâ 'èzó. Gólâ 'bã tã òjílã íyĩkâ Ìsĩrã'élẹ kâ drí kábĩlịkị ãrĩ lủvızó ậtị tị íyĩkâ rĩ 'bá yĩ tịlị sĩ cé tịtị, ã'dô ró bê mặlặyĩkã gólâ àjólẹ òjílã ùfủlị rĩ drí lậvũzó bê kôrô jó gólĩyĩkâ rĩ 'bá yĩ rú sĩ cú ìtĩ gólĩyĩ mvá drĩ-káká mvá ágó ró rĩ 'bá yĩ ùfủ ãkó.

29 Gõ'dá tãlã òjílã Ìsĩrã'élẹ kâ rĩ 'bá yĩ lẹ tã kpá trá Ôvârí 'á rĩ drí sĩ rĩ, ì'dĩ gólĩyĩ drí ìcázó lịmvũ àndrẹ zịlị lịmvũKããkâ rĩ mbãlé 'á'á lé drĩ ãzã rĩ lẹsĩ tãndí ró. Gõ'dá òjílã Mặsĩrĩ kâ ùjũ íyĩ bê kpá 'è'á lỏmbãlé vồ rĩ gógó ãlỏlã òjílã Ìsĩrã'élẹ kâ drí lỏmbãzó 'dĩ 'ásĩ tãlã gólĩyĩ ùrủlị rĩ, lịmvũ àndrẹ lặfặ cặ 'bá trặ 'dĩ drí lặfặ à'bãzó íyĩ vồ 'á òjílã Mặsĩrĩ kâ 'dĩ 'bá yĩ rú kặngbủ, gồ'dá gólĩyĩ ùfủlị tịlịlị ngbá.

30 Gõ'dá tãlã òjílã Ìsĩrã'élẹ kâ lẹ tã trá Ôvârí 'á rĩ drí sĩ rĩ, gólĩyĩ drí ngãzó ndrĩ rĩ'á lậmủlị mề'dề

mē'dē mē'dē jārībā ąngí zīlī Yérīkō rī rú sī kạyị nji-drī-lā-rị sī ịtú vósī zāâ cé, nyé ọzọ Ôvârí drí tã lâ 'bălé trá rị tí. Gõ'dá tãlã tã 'dĩ tãsí rị, ăbē gólã ndōgō ró bĕlé trá ngára-ngára dīrī gbãâ jārībã ândrê 'dĩ rú sī rị drí útúzó rũ'bũ vũdrí.

³¹ Nĩngá sī, Rãhábã â'dô kpálé ągô kpã 'bá ró sịsị jārībã ândrê rị 'dĩ 'á rị, gólã drí rù jãzó tã lĕlé Ôvârí pậtị rị 'á. Gõ'dá gólã drí tã lĕzó kị, Ôvârí cú rị'á mbârākã bĕ ămbá. Gõ'dá tãlã tã rị 'dĩ tãsí rị, gólã lậgù tã ngô 'bá Ỉsĩrã'ĕlĕ kã rị 'bá yị trá.* Ỉtị rị, Rãhábã drí ngá pãzó kạyị gólã ọjĩlã Ỉsĩrã'ĕlĕ kã rị 'bá yị drí fịzó jārībã rị 'dĩ ịzălĕ rị sī, gõ'dá ọjĩlã gólịyị tã lĕ 'bá kô Ôvârí 'á rị 'bá yị úfúzọ ndrị.

³² Tí rĩ'á tãndí ró má drí tã âtázọ tã lĕlĕ ọjĩlã ăzã 'bá yị kã tãsí rị, gõ'dá ịtú-pá ịcá kô má drí 'ĕzó lâ ngbãangbãnō. Má âtá tã drĕ kô tã gólịyị Gĩdĕyónã kã rị 'bá yị tãsí, ngátá Bãrãkã kã Sãmōsónã kã, ngátá Yĕpĕtã* kã, ngã Dặwúdị* kã, ngã Sãmōwĕlĕ* kã gõ'dá tã ạngũ 'bá ăzã 'bá yị kã bĕ ndrị.

³³ Gõ'dá tãlã tã lĕlĕ ọjĩlã ăzã 'bá yị kã Ôvârí 'á pịpịsịlị ălô sī rị tãsí rị, Ôvârí ậmũ gólịyị ọzọ gólã

* **11:31** 11.31 Rãhábã lậpị tã ngô 'bá Ỉsĩrã'ĕlĕ kã 'dĩ 'bá yị trá gõ'dá kpá gólịyị pălĕ 'bĕlé volé jārībã 'dĩ 'ásị. Yásōwã 2.1-14

* **11:32** 11.32 Úúsù tã Gĩdĕyónã yị kã, Bãrãkã yị kã, Sãmōsónã yị kã gõ'dá kpá Yĕpĕtã kã búkũ Tã Kĩ 'Bá yị kã 'á kápĩtã lâ yị 4-12.

* **11:32** 11.32 Úúsù tã Dặwúdị kã búkũ drị-káká Sãmōwĕlĕ kã 'á kápĩtã lâ yị 16-31 gõ'dá kpá búkũ Sãmōwĕlĕ kã rị lâ 'á kápĩtã lâ yị 1-24. * **11:32** 11.32 Úúsù tã Sãmōwĕlĕ kã búkũ drị-káká Sãmōwĕlĕ kã 'á kápĩtã lâ yị 1-16.

drí tã lâ 'bãlé trá rí kâtí. Ôvârí âmû gólîyî òzô nõô 'bá yí kâtí. Tã kî 'bá âzâ 'bá yí rí ìyî trá tã kílí mbîmbî lâ ró Ôvârí rí ìfî drî 'á. Ôjílã âzâ 'bá yí 'bû ãjú trá 'bãdrî âzâ 'bá yí bê gô'dá tã trôzó ãjú-'bá-âzí lâ yí 'bãdrî 'dî 'bá yí kâ drîgá sî. Gô'dá âzâ 'bá yí tã lê 'bá trá Ôvârí 'á rí, Ôvârí 'ê kãmî rílí cú ìtí gólîyî ôcí âkó fûlî nyãlé volé.

³⁴ Gô'dá ôjílã âzâ 'bá yí òlê tã trá Ôvârí 'á rí, Ôvârí 'é lâsî ândrê rã'dã rí 'dî kô gólîyî zãlé vélé. Gô'dá ôjílã âzâ 'bá yí lê tã trá Ôvârí 'á bê rí, Ôvârí nî lãtî trá gólîyî drí ngá pãzó volé ãjú-'bá-âzí 'ê 'bá gólîyî ûfûlî drî-lãfã sî rí 'bá yí drîgá sî. Gô'dá ôjílã âzâ 'bá yí gólîyî mbârâkã âkó rí 'bá yí, ûsû ìyî mbârâkã kpá Ôvârí drîgá sî tãlã tã lëlê gólîyîkã Ôvârí 'á rí tãsî. Ôvârí fê mbârâkã kpá ôjílã âzâ 'bá yí drí ãwã 'ézó, tãlã gólîyî ôtrô ró tã bê ãjú-'bá-âzí âtrã ró rí 'bá yí drîgá sî gólîyî ûfû-ûfû sî dínyí-dínyí.

³⁵ Gô'dá kpá ôkó ùrûkã 'bá yí lê tã bê trá Ôvârí 'á rí, Ôvârí 'ê gólîyî áró ôdrã 'bá trá rí 'bá yí lîdrílí ôdrã 'ásî.

Gô'dá òzô ôjílã ònjí ûûrû ôjílã Ôvârí kã ùrûkã lâ trá lô'élé fûlî rí, tã lê 'bá rí 'dî 'bá yí gã ìyî dó tã lëlê ìyîkã Ôvârí 'á rí âyéle. 'Dî rí, gólîyî rû ìyî tã Ôvârí kã gágá njírí-njírí, tãlã yî òrî ró bê Ôvârí bê zã gbádú. Tã 'dî sù nî lãvûlî gãrã tã gólã ôjílã drí lîdrízó ôdrã 'ásî gô'dá drílîyî îcázó drãlé kpá ó'dí rí drî sî.

³⁶ Ôjílã ònjí rí trá tã lê 'bá ùrûkã 'bá yí gûlî gô'dá kpá cãlã ìyî ònjóró'bí sî. Gólîyî òmbê ôjílã âzâ 'bá yí nyãrî sî trôlé 'bãlé gãnimã 'á tãlã tã

lëlē gólīyíkâ Ôvârí 'á rî tāsī.

³⁷ Nīngá sī rî, úúfû ôjílâ Ôvârí kâ ūrûkâ 'bá yī lúvû-lúvû lâ yī kúní mvá sī rî sī. Āzâ 'bá yī óômvã 'â lâ iyī mōsérē sī tú tú, gō'dá úúfû āzâ 'bá yī iyīkâ līgú ąngí mbēlēsó-mbēlésô rî 'bá yī sī. Ôjílâ Ôvârí kâ āzâ 'bá yī bē rī'á ngá ākó lé 'bá ró, gólīyī rî lāmú bē cé kăbīlīkī inyíríkó ngátá ĩndrī inyíríkó sōsō ítá ró rî sī. Ītī rī, ôjílâ 'è tā ānyī kâ trá gólīyī drī gō'dá kpá gólīyī lârákô 'è'è bē.

³⁸ Ītī rī, ôjílâ rī 'dī 'bá yī ndrī â'dô trá tândí ró lăvŭlī kôrô ôjílâ gólīyī ąngó nō kâ rī 'bá yī drī sī. Ôjílâ ąngó nō kâ ícá kô â'dólé āmbā gólīyíkâ nīlī tândí ró. Gō'dá ūrûkâ 'bá yī kpā vō trá ągąngbēlē 'ásī nī'á rī bē únī lâfálé sī, ũgī 'ásī, gō'dá kpá 'bú 'ásī.

³⁹ Tā ôjílâ rī 'dī 'bá yī kâ sū trá Ôvârí rú rōô, tālâ tā lëlē gólīyíkâ tāsī. Gō'dá ôzō ā'dô trá kpálé ĩtī rī, gólīyī úsú drē tā lánjā ndrī gólīyī Ôvârí drī lëlé fēlé ôjílâ iyīkâ drī rī kô.

⁴⁰ Ôvârí lē trá tēlâ būúũ ĩtú-pá ngbāngbānō kâ sī tā lánjā āzâ 'dī 'bá yī 'ézó āmā drī. Ícā trá ôjílâ ndrī 'dī 'bá yī drī â'dólé 'dūwă āmā bē, gō'dá gólīyī drī tā lánjā gólīyī Ôvârí drī édélé ôjílâ iyīkâ drī Yēsū sī rī úsúzó bē ndrī.

12

Tā līfī 'bāzó Yēsū drī rī

¹ Dōvó mā ĩsū drē tā ôjílâ dūú tā lē 'bá trá sīsī 'dī 'bá yī tāsī. Gólīyī ícā trá tā tândí â'dalé āmā drī tā lëlē Ôvârí 'á pīpīsīlī ālô sī rī tāsī. Ā'dô bē

trá ití rí, 'dōvó mā âyê tā gólīyī ndrī āmâ 'á rī 'bá āmâ lôgálé dó njūlī gágá tā Ôvârí kâ rī 'bá yī rú rī vólé, ngīngī lâ tā ōnjí gólīyī āmâ rū 'bá trá ãngbū gō'dá ânjólé vólé tā Ôvârí kâ rī rūrī 'ásī njírí-njírí rī 'bá yī vólé. Gō'dá ití rí, mā 'dé mā rá zāâ bādī ãtīlī ãtīlī ró fīi ãtū-ãtū sī tā gólīyī Ôvârí drí 'bālé trá āmâ drí 'élé rī 'bá yī 'élé ĩ'dí.

² 'Dōvó āmâ līfī āadré cé Yésū drī, gólâ āmâ 'ē 'bá â'dólé tā lēlē bē sīsī Ôvârí 'á, gō'dá kpá gólâ āmâ 'ē 'bá tā lēlē āmākâ drí mbāzó â'dólé cú mbârākâ bē gārā āmâ drí rīzó zāâ rī'á 'délé gólâ vó ĩ'dí rí, tálâ Yésū ãtū fīi trá drázó fē lâlī-lâlī drī. Gō'dá gólâ ndrē ānyī ōdrā lârákô rī gógó 'dī kâ rī yī līfī ngá fīnyáwá ró, tálâ gólâ rī līfī 'bālé āyīkō gólâ Ôvârí drí 'bālé gólâ drí ĩzátú rī drī ĩ'dí. Gō'dá ngbāngbânō rī, gólâ trá rī'á Ôvârí rī drī-ágó drī lésī ró vō gólâkâ â'dózó cú drī-ácê bē āngó nō drīlī rī 'á.

³ Bē trá ití rí, 'dōvó nī ĩsū tā tā gólâkâ tāsī. Gólâ ãtū ãwā tā ndrī gólīyī ōjīlā ōnjí gólīyī gólâ rī lôvó 'bā 'bá kô ãlôwálâ rī 'bá yī drí 'élé gólâ rú rī 'bá yī kâ trá. Ōzō nī ĩsū tā trá tā gólâkâ tāsī rí, nī â'dô kpá ícá'á cú fīi ãtūlī kâyī gólâ lânō kâ rī sī, cú ití tā rōrō gólâ 'ē 'bá ānī 'bālé tā lēlé tā Ôvârí kâ 'á rī âyê-âyê lâ ākó.

⁴ Nī ndrē drē, ōzō nī ōtírī rī rú cēlé tā ũjū-ũjū tā ōnjí 'bá yī drí 'élé ānī rú rī rú rī, ácalé būūū āndrō nō rí, 'dīi úufú ānī drē kô tā 'dī tāsī. Bē trá ití rí, nī ádrē gágá tā lēlé Yésū 'á.

Tā Ôvârí drí íyī mvá yī átízó ĩ'dí sī lâ rí

⁵ Úlĭ gólĭyĭ Ôvârí kâ âtalé mbârâkâ sôlé ãnĭ 'á kâyĭ ódrĭ ãnĭ zĭzō 'dĭyĭmvá gólâkâ ró rĭ 'bá yĭ já trá ãnĭ drĭĭ sĭ yâ? Nôô yĭ rĭ'á úlĭ gólĭyĭ Ôvârí drĭ rĭ'á âtalâ ãnĭ drĭ Sólômō tĭ rĭ 'bá yĭ ĩ'dĭ.

“Ămâ mvá yĭ, ôzō Ôvârí Yăkôvâ ôtĭrĭ ãnĭ âtĭ rĭ,
'dôvó nĭ ĩsŭ tâ mânĭsĭ dódó tâ tĭbê gólâ drĭ
lĕlé ĩmbalé ãnĭ drĭ.

Ôzō gólâ ââtĭ ãnĭ rĭ, tâ rĭ 'dĭ ô'bâ ãnĭ kô â'dólé tâ
ĭsŭ ró rōô tâ gólâ tâ mbĭ 'ĕzó rĭ âyélé.

⁶ Nĭ ndrĕ drĕ, Ôvârí â'dô ôjĭlâ gólĭyĭ yĭ drĭ lôvó
lâ ĭyĭ 'bălĕ rĭ 'bá yĭ âtĭ'á ndrĭ lâŋō fĕfĕ sĭ,
tălâ gólĭyĭ ôrĭ ró bê rĭ'á tâ mbĭmbĭ rĭ 'ĕlé ĩ'dĭ.
Gólâ â'dô ôjĭlâ ndrĭ gólĭyĭ gólâ drĭ trólé ĭyĭ mvá
yĭ ró rĭ 'bá yĭ âtĭ'á.”

Úlĭ Mănĭgō 3.11

⁷ 'Dôvó nĭ âtŭ 'alé lâŋō rĭ 'bá ãnĭ 'ĕlé rĭ 'bá yĭ
drĭ sĭ. Nĭ trō lâŋō rĭ 'dĭ â'dólé 'dĭyĭ âtĭ-âtĭ ró ãnĭ
átá ũrŭ 'alâ rĭ drĭgá sĭ. Ôvârí rĭ tâ 'ĕlé ãnĭ drĭ,
ôzō ĭyĭ mvá nyăányâ ró rĭ 'bá yĭ kâtĭ. Gō'dá mvá
ăzâ fĭ bê átá lâ drĭ âtĭlĭ kô'dává drĭlâ â'dózó tâ
mbĭ 'bá ró yă?

⁸ Órĭ bê âmâ âtĭlĭ ndrĭ cé tĭtĭ. Ôzō gō'dá 'dĭyĭ
âtĭ-âtĭ â'dô trá yŭ âmâ drĭ rĭ, tĭ 'dĭĭ gō'dá Ôvârí
rĭ 'dĭ kô tâ 'ĕ'á âmâ drĭ ôzō ĭyĭ mvá pătĭĭ rĭ 'bá yĭ
kâtĭ. Gō'dá ĭtĭ rĭ, âmâ rĭ'á ôzō 'dĭyĭmvá gólĭyĭ tĭlĭ
cŭ ĭtĭ átá lâ yĭ nĭlĭ kô'dává rĭ 'bá yĭ kâtĭ.

⁹ Gō'dá âmâ átá nyăányâ gólĭyĭ âmâ tĭ 'bá trá
ĭnyăkŭ drĭĭ nōngá rĭ 'bá yĭ tāsĭ rĭ, gólĭyĭ rĭ âmâ
âtĭlĭ 'dĭ kpá 'dĭyĭmvá ĭyĭkâ rĭ 'bá yĭ ró. Tălâ tâ rĭ
'dĭ 'bá yĭ tāsĭ rĭ, mǎ ĭnĭĭ gólĭyĭ. Gō'dá tâ lâŋō 'dĭyĭ
âtĭ-âtĭ kâ gólâ Ôvârí drĭ âfĕlé âmâ drĭ rĭ trōzó rĭ

lậvũ trá gặặ 'díyì àtì-àtì gólâ ãmâ átá ñnyákú nũ
kâ rì 'bá yì kâ drị sị. Ítí rì, rì'á tã lậñjì-lậñjì 'ì rồ
ãmâ nyãányâ 'bãzó tã ñnjì sị ãmâ átá 'bũu 'álâ rì
zêlé, ãmâ drì rızó rĩrĩ tãndí sị gólâ rì mvá yì ró.

10 Gõ'dá ãmâ átá góllyì ñnyákú drị nongá nũ
'bá yì rì ãmâ átí lí lậñ ãmâ sị cé kậyì kútúwá sị
ãmâ 'dĩmvã drị ãmâ pãlé, à'dô tã ñsũ góllyìkâ rì
vó ró. Gõ'dá Ôvârí nị tã góllyì ndrị ãmâ drì tãndí
ró rì 'bá yì trá. Gólâ rì lậñ ãmâ drì tãlã ãmâ
pãzó, ã'dô ró bê ãmâ drì à'dózó bê jára'bití tãndí
ró òzõ íyì kâtí.

11 Òzõ óófẽ lậñ trá ãmâ drì rì, lậñ rì 'dĩ 'bã
ãmâ à'dólé ñzã ró ãmbá. Mã à'dó kô ãyìkô ró tã
lã tã sị. Gõ'dá vó lã sị rì, òzõ lậñ rì 'dĩ ñcã trá
ãmâ 'bãlé tã mbị rì 'bá yì 'élé tã mbị 'bá Yésũ
kâ rì 'bá yì ró rì, ñtí rì, 'dĩ ãmâ pịpịsịlị à'dô
ậ'dị'á ndrúndrú, tãlã mã à'dô ñcã'á cú rìlì rì'á
tã mbịmbị rì 'bá yì 'élé Ôvârí rì ñjị drị 'á.

12 Nĩngá sị, bê trá ñtí rì, 'dõvó ãnì góllyì ndrị
òkô 'bá trá kólófó-kólófô ró lậñ ãmbá 'dĩ 'bá yì
drì sị rì, ùũsũ íyì mbârâkã kpá ó'dí àdrézó bê
rákã fê kâtí tã Yésũ kâ ãtịlị gágá kậyì lậñ kâ 'dĩ
'bá yì sị.

13 Nĩ êdê lậtị tã Ôvârí kâ 'ẽ kâ rì tãndí ró mbị,
tãlã lịsị 'bá pá òzó ùfúdậ kô. Gõ'dá vó lã 'dĩ 'á
rì, êdê ró pá lã 'dĩ bê.

Drị-mbịlị sỗsỗ tã Ôvârí kâ gặặ dó rì tã sị

14 'Dõvó nị 'ê tã tãndí ró pịpịsịlị ãlô sị, ã'dô ró
bê ãnì drì rızó pịpịsịlị ậ'dị sị òjilã bê ndrị. 'Dõvó
nị ùjũ kpá zã rì'á tã góllyì Ôvârí kâ mbịmbị rì
'bá yì 'élé ñ'dĩ ngbá. Gõ'dá òzõ òjilã ãzãkã òrì kô

rīlí cé tā gólīyī Ôvârí kâ mbîmbî rî 'bá yī 'ēlé ĩ'dí rî, gólâ ícá kô cālê Kúmú Ôvârí ngálâ.

¹⁵ Bê trá ĩtí rî, 'dōvó nĩ ndrê ânî vó dódó, tãlâ nĩ ôzô kô kũû vólê lậtị Ôvârí gólâ lễ 'bá tã gólīyī lãnjã ró rî 'bá yī 'ēlé ĩ'dí ânî drí p̄p̄s̄l̄l̄ tãndĩ s̄ĩ rî kâ rú s̄ĩ. 'Dōvó kpá ĩtí rî, ânî l̄l̄f̄l̄f̄ òmbâ ânî rú, tãlâ tã ònjí ãzākã ôzô ânî 'bãã kô â'dólê p̄p̄s̄l̄l̄ gīgĩ bê lậvũl̄l̄ kôrô òjilã dũu rî 'bá yī dr̄l̄ lã ìzãlé.

¹⁶ 'Dōvó ĩtí rî, òjilã ãzākã ânî lãfálê s̄ĩ rî ò'ê tã gólīyī ãnyĩ kâ ôzô ãvê kátí 'dãzĩ rî òkó dr̄l̄ rũzô ãyızó ĩ'dí bê lâ rî kô. Gõ'dá kpá rî, nĩ â'dô kô cú ĩtí tã Ôvârí kâ rî 'bá yī ìnjĩ ãkó. 'Dĩ rĩ'á tã ònjí Ĕsãwô kâ rî ĩ'dí. Gólâ fê vò íyíkã â'dózó mvá s̄ĩs̄ĩ ró rî ãdrúp̄l̄ lâ drí tãlâ nyãsã fĩnyáwá ùsúzó nyãlé.

¹⁷ ĩtí rî, mĩ nĩ Ĕsãwô rî tã trá. Gõ'dá gólâ drí vò íyíkã â'dózó mvá s̄ĩs̄ĩ ró rî fêzô vólê rî vòsĩ rî, gólâ lễ gõ'dá íyĩ átá òfê ró òrê yí drí, gõ'dá ícá kô â'dólê ĩtí. Lậtị ãzã yũ'dạwạ átá lâ drí tã gólâ rũ 'ê 'bá trá 'dĩ jãzó, ôzô kpálê Ĕsãwô rî gógó òlòndã lậtị kp̄l̄ ìl̄indr̄l̄ s̄ĩ rōô tã íyíkã jãzó rî.

Tã gólâ tã-dr̄l̄ lễlễ ó'dí Ôvârí kâ Yēsũ s̄ĩ rî drí lậvũzô kôrô

s̄ĩs̄ĩ rî dr̄l̄l̄ s̄ĩ rî

¹⁸ Gõ'dá rî, ânî tã trá rĩ'á ngũ tã òjilã ĩsĩrã'élê kâ s̄ĩs̄ĩ 'dĩ 'bá yí kâ rú s̄ĩ. Gólīyī câ trá únĩ ạngĩ rĩ'á dōlã cú dōdō dr̄l̄ s̄ĩ ãngó nō kâ rî 'álâ. Gólīyī câ trá únĩ ạngĩ z̄l̄l̄ Sĩnáyĩ gólâ â'dó 'bá cú lậs̄ĩ kōkō Ôvârí kâ bê rî 'dĩ 'álâ. Gõ'dá únĩ rî 'dĩ 'á tólâ rî,

ōjilā rī 'dī 'bá yī drí íniríkúwá ndrēzō gō'dá īzā kōkō ūsúzó gō'dá kpá kǎgūmāḡ kpī kpī rī bē.

19 Gō'dá ōjilā rī 'dī 'bá yī ārī kpá ngá vōvō ōzō tīlī'bá yī kátí gūnīyá yī bē rī 'bá yī gō'dá kpá gbórókō 'būū lésī gólâ gólīyī 'ē 'bá â'dolé ūrī ró rōō rī, ītī rī, gólīyī lô'bā rú'bạ trá, tālâ yī ōzó kō úlī árī gbórókō 'dī 'ásī ālôlâ.

20 Tālâ gbórókō rī 'dī 'bā tā trá kī nī rī, “Ōzō ā'dô cé kōrōnyā 'ī únī ángí 'dī dō 'bá trá yā rī, áâ'dô gólīyī úfú'á lúvū-lúvū lâ yī sī kúnī mvá sī.” Ā'dô â'dó'á ángô tí ró ōzō ōjilā mvá ōdō únī ángí rī 'dī trá rī yā? Ītī rī, tā 'bālē 'dī rī'á lạnjī-lạnjī ró kōrō ōjilā 'dī 'bá yī drí trōlē 'bālē īyī drī.

21 Gō'dá Músā rī nyāányâ tāsī rī, gólâ ndrē bē tā ūrī-gâ-dē ró 'dī 'bá yī rī, ūrī drí gāzó gólâ rú, gō'dá drílâ tā âtázó kī, “Mâ rī'á lē'á tákanyī ūrī drī.”

22 Gō'dá ānī nyāányâ tāsī rī, ānī tā â'dó kō ōzō tā 'dī rī kátí, tālâ nī ānī trá ácálē jārībạ ândrē Ôvârī gólâ lédrē-lédrē ró rī kâ 'á, 'būū 'álâ zīlī Yērōsālēmā ó'dī* rī ī'dī. Gō'dá tólâ rī, mālāyíkâ bē rī'á īyī dūūdū lậvụlị kútū drī sī, gō'dá gólīyī ê'bē rú trá Ôvârī rī lùyilị.

23 Nī ānī trá Ôvârī rī lùyilị vō ālô 'á kpākâ ālô ōjilā gólâkâ ndrī rú lâ yī īgīlī trá búkū gólâkâ 'á 'būū 'álâ rī 'bá yī bē. Nī ānī trá Ôvârī rī nyāányâ ngálâ. Gólâ ī'dī tā kī 'bá ōjilā ndrī āngó nō 'á rī

12:20 12.20 Āfō-āfō 19.12-13. **12:21** 12.21 Tā 'Bā'bā Āndâ 9.19.

* **12:22** 12.22 Úzī Yērōsālēmā ó'dī 'dī kpá Únī Zīyónā ī'dī. 'Dī rī'á úlī mănīgō tā ífī bē kī, vō gólâ ōjilā drí ícázó rú ūsúlī Ôvârī bē rī 'álâ rī ī'dī. Ōjilā ícâ trá cālē vō 'dī 'álâ tā lēlē gólīyíkâ Yēsū 'á rī sī.

'bá yí kâ. Ôvârí ndrê òjílã íyíkâ rî 'bá yí ndrĩ íyí mvá sísí tã lâ yí drí lạnjĩlĩ lạnjĩ rî 'bá yí ró. Nĩ ânĩ trá vò gólã òjílã Ôvârí kâ ndrĩ gólĩyĩ ôdrã 'bá trá ãkũ ró rî 'bá yí drí rû ê'bézó trá rî 'á. Ôvârí 'bã gólĩyĩ trá â'dólé jára'bití tãndí ró tã ònjí ãzãkã ãkó ãlôwálã.

²⁴ Gõ'dá 'dĩ, nĩ ânĩ kpá trá Yésũ ngáá tólã. Gõ'dá gólã rî gógó ã'dĩ rĩ'á tã-drĩ lělē ó'dí Ôvârí yí lãfálé 'á òjílã íyíkâ bê rî êdé 'bá lâ 'ĩ. Ítí rî, Yésũ rî ãrĩ lãdã trá ãmã pãlé, ã'dô ró bê Ôvârí drí ãmã áyézo tã ònjí ãmãkã 'ásĩ. Ítí rî, tã Yésũ rî ãrĩ kâ rî lậvũ kôrô tã Ábêlê rî ãrĩ kâ rî drĩ sĩ.

²⁵ Gõ'dá nĩngá sĩ rî, ânĩ lĩfĩ òmbã ânĩ rú, â'dó kô gálé dó tã Ôvârí rî nyãányã drí rĩ'á âtálã ânĩ drí rî 'bá yí ãrĩlĩ. Gõ'dá òjílã gólĩyĩ gã 'bá trá dó tã Ôvârí kâ ãrízó 'êlé ãnyákũ drĩ nōngá Músã sĩ rî ícã ãyĩ kô 'bêlé lậõ ãndrê 'ê 'bã gólĩyĩ úsúlĩ rî 'ásĩ. Á'dô bê trá ãtĩ lâ 'dĩ ró rî, ngã â'dô â'dó'á ángô tí ró ãmã drí òzõ mã òjã ùgúlĩ trá Ôvârí gólã rĩ 'bá úlĩ âtálé 'bũũ lésĩ Yésũ sĩ rî drí rî yã? Mã ícã kô tã pậtĩ ró 'bêlé đĩ lậõ Ôvârí kâ rî 'ásĩ.

²⁶ Sísí Ôvârí drí tã âtázó Músã drí rĩ sĩ rĩ, gólã rĩ gbórókõ 'ũ 'bá rĩ 'bã ãnyákũ rû ãyálé kĩnyĩ-kĩnyĩ. Gõ'dá ngbãangbãnõ rĩ, Ôvârí 'bã tã trá kĩ nĩ rĩ, "Mã â'dô ãnyákũ 'bã'á rû ãyálé rõô cé ãndãlã ãlô sísí 'álã.

Gõ'dá 'bũũ â'dô kpá rû ãyá'á gbĩ gbĩ ãmã gbórókõ sĩ."

Hãgáyẽ 2.6

²⁷ Ôvârí âtã tã bê kĩ nĩ rĩ, yí â'dô ãnyákũ ãyá'á cé ãndãlã ãlô sísí 'álã rĩ, úlĩ rĩ 'dĩ 'bá yí â'dã tã

trá âmâ drí kī, gólâ â'dô ngá gólīyī ndrī gólâ drí lô'bālê āngó nō 'á rī 'bá yī iyá'á úfúlí ngbá, ā'dô ró bê ngá gólīyī 'ē 'bá lākílí rī 'bá yī drí â'dózó cé ngá rī gógó gólīyī ícá 'bá kô rú iyálé rī 'bá yī í'dī.

²⁸ Ngá gólīyī ndrī tándí ró gólīyī Ôvârí drí â'dózó í'dí bê lâ yī âmâ gólīyī rī 'bá kũmũ gólâkâ zélé rī 'bá yī drí rī rī'á ngá gólīyī ícá 'bá kô rú iyálé rī 'bá yī í'dí. Ítí rī, mã â'dô rī'á trá zāâ ôjílâ Ôvârí kâ ró. Ítí rī, mã 'ê āwô-ítí āmbá Ôvârí drí, gō'dá mã ñnjī ró gólâ kpá tã rōrō sī. 'Dī rī'á tã sū 'bá gólâ rú rī 'bá yī í'dí.

²⁹ Ítí rī, 'dōvó âmâ līfī ōmbâ âmâ rú dódó tã Ôvârí kâ 'élé tándí ró, tãlâ 'alé ādrã Ôvârí kâ rī rī'á ōzō lậsị gólâ ícá 'bá ngá kậkậ ndrī zālê ngbá volé rī kátí.

13

Tã gólīyī sū 'bá Ôvârí rú rī 'bá yī

¹ 'Dōvó nī 'dê nī rī ānī lôvó 'bã'bã sī ānī āzị-āzị yí bê krístō 'bá yī ró.

² 'Dōvó nī 'dê rī'á ôjílâ gólīyī ānī drí nịlị kô rī 'bá yī lậgúlị ānī drí 'bã 'ásị drí tándí rī sī. Gō'dá ōzō ôjílâ ũrúkâ 'bá yī ō'ê tã 'dī trá ítí rī, 'dī gólīyī lậgũ mālāyíkã Ôvârí kâ rī 'bá yī trá cú ítí nị ākó lâ kī, 'dī 'bá yī āâ'dô mālāyíkã yī í'dí.

³ 'Dōvó kpá tã ôjílâ gólīyī ōmbélé trá gặnịmặ 'á rī 'bá yí kâ āgã ānī drị. Nị ậmũ gólīyī ōzō ānī drí lélé ôjílâ āzã 'bá yí drí 'élé ānī drí rí kátí, ōzō óóombê ānī trá gặnịmặ 'á rí. 'Dōvó nī nị kpá ìzã ôjílâ gólīyī lậgỗ bê rí 'bá yí kâ kpá ōzō ôjílâ gólīyī lậgỗ rí ấlồlầ 'dī bê rí 'bá yí kátí.

4 Nīngá sī, 'dōvó nī ñnjī tā gólīyī lāgī kâ rī 'bá yī. Ægô gô'dá òkó lâ bê òrī ngá ãlô ró iyí vó 'ásī ățīlī ățīlī cú ítí līfī 'bã ãkó òkó ãzâ 'bá yī drī, gô'dá kpá ítí, òkó drī rīlī līfī 'bã ãkó ãgô ãzâ 'bá yī drī. Rī'á ítí tā pățī ró òzō nī ãzákôlâ līfī 'bã 'bá trá òkó ãzâ 'bá yī vó ãyízó ĩ'dí bê lâ ĩ'dí, gô'dá ngátá òkó līfī 'bã 'bá ãgô ãzâ 'bá yī vó ãyízó ĩ'dí bê lâ ĩ'dí rī, 'dī ãkú ró, òjilã rī 'dī drī lâ â'dé trá. Ôvârí â'dô lânō fē'á gólīyī drí.

5 'Dōvó nī rī cú ítí lãfâ lôvó ãkó ãñî 'á. Nī â'dô ãyīkô ró ngá gólīyī ãñî drí â'dózó ĩ'dí bê lâ drī 'á rī 'bá yī tãsī, tãlã Ôvârí 'bã tã trá ãñî drí kī nī rī, "Má ícá kô ãlôwálâ ũgúlí dīlī ãñî drí. Má âyē ãñî kó kô."

Tã 'Bã'bã Ândâ 31.6

6 Gô'dá â'dô bê trá ítí rī, 'dōvó mã sô ãmâ pá âdrézó ndrândrá úlí Dãwúdī kâ âtázó trã cú ítí ũrī ãkó kī nī rī,

"Ôvârí Yãkóvã ĩ'dí rī'á gólã ãmâ pã 'bá ró rī.

Gô'dá ítí rī, mã ícá kô â'dólé ũrī ró.

Ôjilã mvá ícá kô tã 'élé ãmâ drí tã gólã Ôvârí drí lélé 'élé ãmâ drí rī ízãlê ãlôwálâ."

Lôngó 118.6

7 Nī ñsū drē drī-'bã ãñíkã gólīyī tā âti-âti tãndí Ôvârí kâ ãmbá 'bá trá ãñî drí ãkú ró sīsī rī 'bá yī tã lâ. Nī ñsū tã dódó rīrī gólīyíkã mbĩmbĩ kãyī ndrī drīlīyī rīzô ãngó nō 'á rī sī rī tãsī, ã'dô ró bê ãñî drí tã lēzô Ôvârí 'á pĩpĩsílí ãlô sī, òzō drī-'bã rī 'dī 'bá yī drí 'élé rī tí.

8 Yēsū Kristō rī iyíkã kó zãâ yí ró ățīlī ățīlī zãâ gbádú. Â'dô-â'dô gólãkã rī ôjá rû kô. Tã 'ẽ'ẽ

gólâkâ ãkû rî kpá nyé rî'á òzō ãndrō nô rî kâtí, gō'dá kpá ẓzátú rî kâtí.

⁹ Ítí rî, nī áyê tã ìmbâ-ìmbâ ányâ lârâkô dūū rî 'bá yī ãzākã lâ kô ãnī âdólé ãnī bīlī ányâ ró tã ìmbâ-ìmbâ gólâ mb̄imb̄i rî 'ásī. Rī'á tã tãndí 'ì Ôvârí drí mbârâkã sōzō ãmâ 'á p̄ip̄is̄ilī tãndī íyikâ rî sī, tãlâ ãmâ drí âmbázó ĩ'dí sī lâ. Ícá kô mbârâkã lâ 'dī lârâkô lâ úsúlī lâ'bí gólīyī ngá nyãnyã äzâ 'bá yī kâ rî 'ë'ë lâ yī sī. Ôjílã gólīyī drí âmó 'bá trá njírí-njírí lâ'bí rî 'dī 'bá yī rú rî, ícá ïyī gō'dá kô ïyī nyãnyã pãlé tã rî 'dī sī.

¹⁰ Gō'dá dr̄i-'bá ngá fēfē kâ gólīyī rī 'bá lōsī 'ëlé vō gólâ ôjílã Yúdã yī kâ drí rīzō Ôvârí rī ñnjīlī ngá fēfē ïyikâ sī 'dī 'á rī ícá ïyī kô ngá pãpã gólâ ãmâ drí úsúlī Yésū rī òdrã sī rī úsúlī gbō cú ítí tãlã gólīyī drí â'dózó dr̄i-'bá ngá fēfē kâ ró rī tãsī.

¹¹ Ítí rî, rī'á dr̄i-'bá ángí dr̄i-'bá ngá lī kâ rī 'bá yī kâ rī ĩ'dí kōrōnyã ãrí līlī trá rī trōlé fizó ĩ'dí bê lâ ítá áṭṭi ṭi rī ũgú 'alã vō ngīngī Ôvârí drí rīzō rī 'á, tãlã gólâ ôfē ró ãrí 'dī Ôvârí drí tãlã tã ònjí ôjílã kâ tãsī. Gō'dá únjī kōrōnyã rī 'dī ävō lâ lófólé volé táyã 'ásī nī'á zālã.

¹² Kpá ítí, Yésū úsú lâṅō gō'dá drãzō ĩví 'alã Yērōsālémã 'ásī,* tãlã ôjílã 'bãlé â'dólé ngbángbã tã mb̄i 'bá ró Ôvârí rī līfī dr̄i 'á ãrí íyī nyãnyã kâ rī sī.

¹³ Bê trá ítí rī, 'dōvó mã ngá, mã nī Yésū rī úsúlī ĩví 'alã ró lâ'bí ãmâ nyãnyã kâ rī áyélé volé, tãlã

* **13:12** 13.12 Òdrã Yésū kâ ĩví 'alã Yērōsālémã 'ásī rī â'dã tã kī, gólâ trō tã ònjí ôjílã kâ trá volé òzō kpá kōrōnyã ävō lófólé táyã 'ásī rī drí tã â'dalé tã ònjí tãsī rī kâtí.

mã ä'dô ró bê njãã ãnyĩ tíbê gólâ rî 'ê 'bá rî drí kpá ãmã õjilã gólâkâ ró rî 'bá yí 'êzó.

14 Nĩ ndrê drê, nōngá ãnyákú drĩ rî, jãribã yũ'dáwã ãmã drí rĩzó 'á lâ zãã gbádú tã ä'dí sĩ. Bê ití rî, ãmã trá rĩ'á lĩfĩ 'bã'bã sĩ jãribã 'bũũ 'álâ tíbê Ôvãrí drí rĩ'á tã lâ 'bãlé ãmã drí rĩzó 'á lâ yí bê rî drĩ.

15 Ití rî, 'dõvó mã rî Ôvãrí rî lúyĩ-lúyĩ sĩ rōõ kãvyĩ vósĩ cé ngá fêfê ãmãkã gólâ ãmã drí fêlé Ôvãrí drí rî ró. Mã fê ngá fêfê rî 'dĩ ãmã tĩ sĩ Yésũ sĩ, õzõ mã õtĩrĩ tã átã kĩ Ôvãrí ãã'dô ĩ'dĩ rĩ'á drĩ-ãcé bê ãmã drĩlĩ rî.

16 Tã õjã ãnĩ drĩ sĩ kô tã tãndĩ 'êzõ ĩ'dĩ ãnĩ ãzĩ-ãzĩ yí drí. 'Dõvó nĩ ãmũ ãnĩ ãnĩ vó 'ásĩ ngá fêfê gólâ ãnĩ drí ícã'á fêlã Ôvãrí drí rî ró. 'Dĩ rĩ'á tã gólâ sũ 'bá Ôvãrí rú rî ĩ'dĩ.

17 'Dõvó nĩ sõ drĩ drĩ-'bã ãnĩkã krístõ 'bá ró rî 'bá yí zêlé tã 'bã'bã ndrĩ gólĩyĩkã rî 'bá yí ĩnjĩ-ĩnjĩ lâ ĩyĩ sĩ. Nĩ 'ê tã rî 'dĩ ití, tãlã drĩ-'bã ãnĩkã 'dĩ 'bã yí rî ĩyĩ nĩ ãnĩ vó ndrêlé tãlã tã gólĩyĩ ãnĩ lĩdrĩ-lĩdrĩ kã rî 'bá yí tãsĩ sĩsĩ-lésĩ ró Ôvãrí ándrá. Ôzõ nĩ ĩnjĩ gólĩyĩ trá rî, gólĩyĩ ä'dô tã ĩyĩkã rî 'ê'á ãnĩ drí äyĩkõ sĩ. Gõ'dá õzõ nĩ ĩnjĩ gólĩyĩ kô rî, gólĩyĩ ä'dô tã 'ê'á tã ĩsũ sĩ. Ôzõ nĩ õ'bã tã 'ê'ê gólĩyĩkã ä'dólé ãmbã-ãmbã ró rî, 'dĩ ä'dô ícã'á ãnĩ pãlé ángõ tí ró yã?

18 'Dõvó nĩ rî Ôvãrí rî írátã-írátã sĩ ãmã tãsĩ ámã äzĩ-ãzĩ yí bê. Mã nĩ trá kĩ, mã 'é tã ányã äzãkã kô ãnĩ tãsĩ, gõ'dá ãmã trá nĩ'á ätũ 'álã, nĩ'á rĩlĩ tã mbĩmbĩ rî 'êlé ĩ'dĩ kôrõ.

19 Mâ rî gógó, má lô'bã rú'bá ãnî drí rōô, tâlâ nî 'ê ró bê rātāã Ôvâri drí lâtî nĵizó trê má drí gōzó bê ãnî ngáá tólâ 'wāã.

Tā ãdūkū gólĵyî ĩgĵlĵ ōĵlã Ibūrū kâ rĵ 'bá yĵ drĵ rĵ

20-21 'Dōvó Ôvâri gólâ â'dó 'bá tâ ã'dĵ âfē 'bá ró ãmâ pĵpĵsĵlĵ 'ásĵ rĵ ããfē mbârâkã ãnî drĵ â'dózó ĩzã ró tâ lâ sĵ rĵ 'bá yĵ ãnî drĵ ndrĵ Yésũ sĵ, ã'dô ró bê ãnî drĵ ĩcázó tâ tãndĵ gólĵyĵ gólâ drĵ lēlē ãnĵ drĵ 'ēlē rĵ 'ēzó. Gō'dá Kúmú Yésũ ĩ'dĵ rĵ'á lôkĵ 'bá ángĵ ãmákã kãĵĵlĵkĵ ĩyĵkã ró rĵ, tâlâ gólâ drĵ trá ngá fēfē ró Ôvâri drĵ tâ ōnjĵ ãmákã rĵ 'bá yĵ tãsĵ. Gō'dá gólâ rĵ ãrĵ lâdã 'bá fē lâĵĵ-lâĵĵ drĵĵ rĵ â'dã tâ kĵ nĵ rĵ, tâ rĵ 'dĵ ũnjĵ áĵĵ tĵ trá tâ-drĵ lēlē ó'dĵ Ôvâri kâ ōĵlã ĩyĵkã rĵ 'bá yĵ bê drĵ rĵzó zãã gbãdú zãã. Gō'dá Ôvâri lĵdrĵ gólâ trá ōdrã 'ásĵ tâ â'dalé kĵ, tâ-drĵ lēlē ó'dĵ 'dĵ sũ trá gólâ rú. Má 'ê rātāã kĵ, Ôvâri ãã'dô tâ tãndĵ 'ē'á ãnĵ drĵ dódó Yésũ Krĵstō sĵ, tâlâ rĵrĵ ãníkã ã'dô ró bê sũsũ ró gólâ Ôvâri rú. 'Dōvó Krĵstō ōrĵ rĵ'á lûyĵlã zãã gbãdú ãdūkū ãkó. ãã'dô ĩtĵ.

22 Ámã âdrúpĵ yĵ ámã ĩzó yĵ bê, má lô'bã rú'bá ãnĵ drĵ ĵĵ ĩgázó mãnisĵ tâ âtĵ-âtĵ gólâ má drĵ ĩgĵlĵ trá mbârâkã sölē ãnĵ 'á nō árizó drē. Gō'dá tâ ĩgĵ-ĩgĵ ãmákã nō rĵ'á cé kútúwã ĩtĵ.

23 Má âtã ãnĵ drĵ nĵĵ kĵ, ĩnjĵ ãmã âdrúpĵ Tĵmãtĵyã trá gãĵĵmã 'ásĵ. Ôzō gólâ ĩncã trá ãnĵlĵ má ngálâ 'wãã rĵ, má â'dô gólâ rĵ drĵ'á kpãã má bê, ôzō má ōtĵrĵ nĵ ãnĵ ndrēlé tólâ rĵ.

24 Má 'ê nĵ-bē-yã ãnĵ gólĵyĵ ōĵlã Ôvâri kâ ró rĵ 'bá yĵ drĵ ndrĵ kpãkã ãlō drĵ-'bá ãníkã rĵ 'bá yĵ

bê. Gõ'dá krístõ 'bá yî gólĩyî ânĩ 'bá Ítálĩyã lésĩ
rĩ 'bá yî 'ê ãyî nĩ-bê-yã kpá ãmbá ãnĩ drĩ.

²⁵ Ôvârí ãã'dô ãní bẽ ndrĩ tã tãndĩ 'ëlé ãnĩ drĩ
íyî pĩpĩsĩlĩ tãndĩ rĩ sĩ. Í'dĩ 'dĩ.

Tã-drĩ LěĹě Ó'dí Óvârí Kâ

Avokaya: Tã-drĩ LěĹě Ó'dí Óvârí Kâ New Testament

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Avokaya)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

87931ba7-0e83-5f4d-bd6e-8c45876fc354